

SURİYELİLER VE ŞANLIURFALILAR ARASINDAKİ KOMŞULUK İLİŞKİLERİ ÜZERİNE NİCEL BİR ARAŞTIRMA*

A QUANTITATIVE RESEARCH ON NEIGHBOURHOOD RELATIONS BETWEEN SYRIANS AND ŞANLIURFANS

Recep BAYDEMİR

Dr., recepbaydemir@outlook.com

Öz

Bu çalışmada, 2011 yılında Suriye'de meydana gelen iç savaştan dolayı zorunlu göçe maruz kalıp ülkelerini terk eden ve Türkiye'ye sığınan Suriyeliler ile ev sahibi topluluk arasındaki komşuluk ilişkileri, Şanlıurfa örneği üzerinden incelenmektedir. Bu perspektiften hareketle çalışma, ev sahibi toplum ve Suriyelilerin komşuluk ilişkileri üzerinden her iki topluluğun da birbirleriyle nasıl etkileşimde bulduklarını ve bu anlamda birbirleriyle sosyal temaslarının olup olmadığını anlamayı amaçlamaktadır. Nicel araştırma yönteminin kullanıldığı bu çalışmada, veri toplamak için anket tekniğine başvurulmuştur. Bu kapsamda, Suriyelilerin yoğun olarak yaşadığı, Şanlıurfa'nın merkez ilçelerinden Eyyübiye ve Haliliye'ye bağlı 45 mahallede 360'ı Şanlıurfalı ve 360'ı da Suriyeli olmak üzere toplam 720 gönüllü katılımcıya olasılıklı/rastlantısal örneklem yoluyla anket formu uygulanmıştır. Elde edilen veriler, önce betimleyici, daha sonra ise karşılaştırmalı analize tabi tutularak bir sonuca ulaşılmaya çalışılmıştır. Araştırma neticesinde, her iki topluluk arasındaki komşuluk ilişkilerinin zayıf ve bu anlamda iki topluluk arasında ciddi bir temas eksikliğinin olduğu saptanmıştır. Her iki grubun da birbiriyle olan komşuluk ilişkileri genel olarak kıyaslandığında, Suriyeli katılımcıların Şanlıurfalı katılımcılara nazaran Şanlıurfalı komşularıyla "kısmen daha iyi" ilişkilere sahip olduğu ortaya çıkmıştır. Şanlıurfalı katılımcıların Suriyeli komşularıyla daha "mesafeli" oldukları, ama buna karşılık Suriyeli katılımcıların ise, Şanlıurfalı komşularıyla daha fazla temas kurmak istedikleri anlaşılmıştır. Dolayısıyla, bu araştırmanın ortaya koyduğu bulgular, nicel (sayısal) olarak, her iki halk arasında yoğun bir iç içe geçiş olsa da bu durumun, iki topluluk arasında, birbirlerine misafirlğe gidip gelme, pazar alışverişine, AVM'ye veya parka birlikte gitme, yemek götürüp getirme, bayram ve taziye ziyaretlerinde bulunma, düğün ve nişan etkinliklerine katılma gibi temel komşuluk ilişkileri üzerinden ciddi bir sosyal temas etkisi yaratmadığını göstermektedir.

Abstract

In this study, neighbourly relations between Syrians who were subjected to forced migration due to the civil war in Syria in 2011, left their country and took refuge in Turkey, and the host community are examined through the example of Şanlıurfa. From this perspective, the study aims to understand how both communities interact with each other through the neighbourhood relations of the host community and Syrians and whether they have social contact with each other in this sense. In this study, in which quantitative research method was used, questionnaire technique was used to collect data. In this context, a total of 720 voluntary participants, 360 from Şanlıurfans and 360 from Syrians, were surveyed through probability/random sampling in 45 neighbourhoods of Eyyübiye and Haliliye, the central districts of Şanlıurfa, where Syrians live densely. The data obtained were first subjected to descriptive and then to comparative analysis in order to reach a conclusion. As a result of the research, it was determined that neighbourly relations between both communities are weak and, in this sense, there is a serious lack of contact between the two communities. When the neighbourly relations of both groups with each other are compared in general, it is revealed that Syrian respondents have 'slightly better' relations with their neighbours from Şanlıurfa than the respondents from Şanlıurfa. It is understood that the respondents from Şanlıurfa are more 'distant' with their Syrian neighbours, whereas Syrian respondents want to have more contact with their neighbours from Şanlıurfa. Therefore, the findings of this research show that, although there is an intense intermingling between the two communities in quantitative (numerical) terms, this situation does not create a serious social contact effect between the two communities through basic neighbourly relations such as visiting each other as guests, going to the market shopping, shopping mall or park together, bringing and bringing food, visiting for holidays and condolences, attending weddings and engagement events.

Makale Bilgisi

Türü: Araştırma makalesi

Gönderildiği tarih: 27 Şubat 2024

Kabul edildiği tarih: 4 Haziran 2024

Yayınlanma tarihi: 25 Haziran 2024

Article Info

Type: Research article

Date submitted: 27 February 2024

Date accepted: 4 June 2024

Date published: 25 June 2024

Anahtar Sözcükler

Zorunlu Göç; Suriyeliler; Şanlıurfa;

Ev Sahibi Topluluk; Komşuluk

İlişkileri; Sosyal Temas

Keywords

Forced Migration; Syrians; Şanlıurfa;

Host Community; Neighbourhood

Relations; Social Contact

DOI

10.33171/dtcjournal.2024.64.1.27

* Bu araştırma, Recep Baydemir'in, 2023 tarihinde Harran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'ne sunduğu ve HÜBAK (Harran Üniversitesi Bilimsel Araştırma Kurulu) tarafından desteklenen (Proje No: 20108) "Toplumsal Mekânın Üretimi: Şanlıurfa Şehrinde Suriyeli ve Şanlıurfalıların Karşılaşması" başlıklı doktora tez çalışmasından üretilmiştir. Yazar, doktora sürecinde YÖK (Yükseköğretim Kurulu) 100/2000 Doktora Bursu almıştır. Bu sebeple hem HÜBAK'a hem de YÖK'e desteklerinden dolayı teşekkür etmektedir.

Giriş

Modern çağda, insanlar artık birbiriyle *bir arada-birlikte yaşamak* zorunda, çünkü tüm şartlar bir şekilde “birlikte yaşamayı” zorunlu kılmaktadır. Sosyal bir varlık olan insanoğlu tek başına var olamaz, diğer öznelerle birlikte belli toplumsal ilişkiler ağının içinde yaşar. Bu yüzden, komşuluk öyle veya böyle bir şekilde zorunluluktan doğmaktadır (L’Heuillet, 2019, s. 5-6). Komşuluk, “başkası”yla veya “aileden olmayan öteki”yle, kapı eşiği, sokak, pazar veya başka bir mekânda karşılaşmaktır. Yani gündelik hayatta karşılaşma pratiklerini içerir. Sohbet etme, selamlaşma, birlikte bazı aktivitelerde bulunma gibi ilişkiler komşuluk ilişkileri çerçevesinde değerlendirilir. Bu anlamda komşuluk, aileden sonra bir toplum için en önemli ilişki ağlarının başında gelir. Çünkü, L’Heuillet’in de altını çizdiği gibi (2019, s. 206), karşımızda, alt veya üstümüzde, yanımızda, kaçınılamaz olarak her zaman bir komşunun varlığı söz konusudur. “Diğer” insanlarla, “sınır” ve “eşikten” hareketle komşu oluruz. Nasıl ki ülkeler, sınırları aracılığıyla birbirleri ile komşu oluyorsa, bir apartmanın sakinleri de merdiven boşlukları aracılığıyla birbirlerine komşu olurlar (L’Heuillet, 2019, s. 206).

Peki, ama bu zorunluluğa dayalı komşuluk, her zaman bir *temas* veya *etkileşim* yaratıyor-sağlıyor mu? Özellikle de zorunlu göç gibi dinamiklerin tetiklediği insan hareketleri neticesinde ortaya çıkan komşuluklar, her zaman bir *sosyal temas* veya *etkileşimi* tetikliyor mu? Bilindiği üzere, 2011 yılında başlayan Suriye İç Savaşı, milyonlarca insanı ülkelerini terk etmeye zorlamış ve Türkiye, bu süreçte büyük bir göç akınına *ev sahipliği*¹ yapmıştır. Bu kitlesel göç dalgası, sadece coğrafi sınırları değil, aynı zamanda toplulukları, kültürleri ve komşuluk ilişkilerini de etkilemiştir. Çünkü, göç, sadece bir coğrafi değişim değil, aynı zamanda kültürel etkileşimlerin, dayanışmanın ve bazen de gerilimlerin önemli bir kaynağı olabilmektedir. Dolayısıyla

¹ Göç çalışmalarında, araştırmacıların karşılaştıkları zorluklardan birisi de kavram kullanımı alanındadır. Göç bağlamında farklı grupları inceleyen araştırmacılar, hangi grup için ne tür bir kavram belirlemesi gerektiği konusunda kafa karışıklığı yaşayabilmektedir. Ancak araştırmacıların bu konuda çok hassas davranmaları gerekmektedir. Çünkü yanlış anlaşılmalara sebep olunabilir. Örneğin, Türkiye’deki Suriyeliler üzerine yapılan çalışmalarda, Türkiye’deki insanları (veya herhangi bir il ve bölgedeki insanları) tanımlamak için genellikle “yerel” veya “yerli halk” kavramları sıkça kullanılır. Çok az çalışmada ise, *ev sahibi* kavramı kullanılmaktadır. Bu kavramların üçü de “topluluklar arası hiyerarşi ayrımı yaratması veya ötekileştirmeye sebep olabilmesi” sebebiyle sorunlu olmakla birlikte, bu kavramların içinde İngilizcede *host community* anlamına gelen *ev sahibi topluluk* kavramının kullanımı sosyolojik olarak daha kullanılabilir görünmektedir. Bu kavram, bir tarafı *ev sahibi* yaparken, diğer tarafı da *konuk* yapıyor gibi görünse de bu çalışmada, kavramın bu anlamının dışında kullanıldığını ve bu kavramla sadece *göçle gelenlerin* (burada Suriyeliler) dışında kalan *yerleşik halkı* (burada Şanlıurfalıları) anlatmak için kullanıldığını, herhangi bir ötekileştirme barındırmadığını ve sadece belli bir grubu tanımlamak için kullanıldığını özellikle belirtmek gerekir.

bu çalışma, *temas* ve *temassızlık* kavramlarını kullanarak, bu karmaşık ilişkileri derinlemesine inceleyecek ve bu topluluklar arasındaki günlük etkileşimlerin dinamiklerini komşuluk ilişkileri üzerinden ortaya koymaya çalışacaktır.

Komşuluk ilişkileri, belli bir mekânda gerçekleşen toplumsal etkileşimin ve iç içe geçişin en önemli göstergelerinden birisidir. Bu araştırma, komşuluk ilişkileri üzerinden *göç edenler* ile *ev sahibi topluluk* arasında bir etkileşimin olup olmadığını Şanlıurfa örneği üzerinden ortaya koymaya çalışmaktadır. Şanlıurfa, Türkiye’de en fazla Suriyelinin² yaşadığı şehirlerden birisidir. Bu bağlamda, Şanlıurfa gibi Suriyelilerin yoğun olarak yaşadığı şehir ve iller, bu karmaşık etkileşimleri anlama ve çözme noktasında adeta bir canlı laboratuvar görevi görmektedir. Göç İdaresi Başkanlığı verilerine göre, Şanlıurfa, İstanbul ve Gaziantep’ten sonra en fazla Suriyelinin yaşadığı üçüncü ildir. Bu sebeple, Şanlıurfa, *niceliksel* (sayısal) olarak, Suriyeliler ile *ev sahibi* toplumun iç içe geçtiği bir şehir olma özelliğine sahiptir. Ancak, niceliksel açıdan oluşan bu yoğunluk, *sosyal teması* nasıl sağlıyor? Ya da sağlayabiliyor mu? Bu yoğun iç içe geçiş, komşuluk ilişkileri üzerinden bir *temas* yaratabiliyor mu? Her iki halk arasındaki komşuluk ilişkileri üzerinden kurulan *temas* ve *etkileşimin* düzeyi nedir? Bu çalışma, *temas* ve *temassızlık* kavramlarını merkezine alarak, her iki topluluk arasındaki komşuluk ilişkileri üzerinden sosyal ilişkilerin nasıl olduğunu belirlemeyi ve böylelikle her iki topluluğun da birbirleriyle olan etkileşim düzeyini ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Komşuluk, her şeyden önce bedenleri birbirine yaklaştırarak onları kaçınılmaz olan toplumsal bir etkileşimin içine sokar. Toplumun da bu seviyede işlediğini bize hatırlatır. Bu sebeptendir ki L’Heuillet, komşuluk ilişkilerinin, kesin biçimde *ilişkisel*, *değişken*, *narin*, *belirsiz* ve *kırılgan* (2019, s. 206-207) olduğunu söyler. Dolayısıyla, derinlemesine bir incelemeye tabi tutulduğunda, basit gibi görünen komşuluk ilişkilerinin, gayet karmaşık olduğu anlaşılacağı gibi, bu karmaşık ilişkiler üzerinden

² Bu çalışmada, Suriye iç savaşı sebebiyle zorunlu göçe maruz kalan ve Türkiye’ye gelen Suriyeliler için, “göçmen”, “sığınmacı”, “mülteci” gibi kavramlar kullanılmayacak, sadece “Suriyeliler” ibaresi kullanılacaktır. Sosyolojik olarak, “mülteci”, “sığınmacı” gibi kavramlar uygun gibi görünse de ne yazık ki hukuksal açıdan Suriyeliler için bu kavramları kullanamayız. Göç literatüründe, göçmen kavramı, daha çok ekonomik gerekçelerle göç eden kimseler için kullanılmaktadır. “Misafirlerimiz” ve “kardeşlerimiz” gibi hukuki temellerden yoksun kavramları da bir bilimsel metinde kullanmak mümkün değildir. Ayrıca, Türkiye’de bulunan Suriyelilere, yasal olarak “mültecilik” statüsü verilmemiştir. Suriyelilere, Geçici Koruma Yönetmeliği kapsamında, “Geçici Koruma Statüsü” verilmiştir. Suriyelilerin statüsünü gerek ulusal gerekse uluslararası hukuk açısından inceleyen ve bu anlamda Türkiye’deki Suriyelilerin hukuki durumuna odaklanan bazı önemli çalışmalar için bakınız: (Ayhan İzmirli, 2017; Baydemir, Benek, & Elmastaş, 2019; Çiçeksoğüt, 2017; Erdinç & Düzakaya, 2017; İ. Kaya & Yılmaz Eren, 2015; Lortoglu, 2017; Özel, 2020; Topal, 2015).

“uyum”, “entegrasyon”, “ötekileştirme”, “çatışma” ve daha pek çok toplumsal süreci de anlamaya katkı sunabilir.

LİTERATÜR ELEŞTİRİSİ

Türkiye’de Suriyeliler ve *ev sahibi* topluluk arasındaki komşuluk ilişkilerini doğrudan ve kapsamlı biçimde ele alan bir çalışma bulunmamakla birlikte, bu konuyla dolaylı biçimde ilgili olan bazı çalışmalar bulunmaktadır. Mesela, Yıldız ve Çakır Sümer’in “Türkiye’deki Suriyeli Sığınmacıların Komşuluk İlişkileri: Gaziantep Kenti Örneği” (2020) başlıklı makaleleri, Suriyelilerin gözünden Gaziantep’lilerle komşuluk ilişkilerine odaklanmıştır. Canatan ise, “Komşuluk Hukuku’ Açısından Suriyeli Göçmenler” (2018) başlıklı çalışmasında, ev sahibi halk ile Suriyelilerin birbirleriyle olan komşuluk ilişkilerinden ziyade, durumu doğrudan komşuluk hukuku üzerinden değerlendirmiştir. Bunlarla birlikte, doğrudan komşuluk ilişkileri üzerinden olmasa da Suriyelilerin, *ev sahibi toplumla* evlilikler ve akrabalıklar üzerinden kurdukları sosyal ağ ilişkilerini ve bunların arkasındaki sebepleri anlamaya yönelik oldukça katkı sunan bazı çalışmalar da vardır. Kaya’nın, *Türkiye’deki Suriyeliler: İç İç Geçişler ve Karşılaşmalar* (2017a) isimli kitabı, Akyuz ve Tursun’un, “When Syrian ‘Girls’ Meet Turkish ‘Boys’: Mapping Gendered Stories of Mixed Marriages” (2019) başlıklı çalışmaları, Sonakalan’ın, “Göçmen İlişkileri Ağı Işığında Suriyeli Dul Kadınların Türkiye’de Hayata Devam Edebilme Mekanizmaları” (2021) başlıklı makalesi, Gülerce ve Demir’in, “Zorunlu Göç Sürecinde Sosyal Ağlar; Şanlıurfa’daki Suriyeli Sığınmacılar” (2021) isimli makalesi, Çoban ve Gülerce’nin “Zorunlu Göç Sürecinde Sığınmacılar ve Yerel Üniversite Öğrencilerinin İlk Karşılaşma Deneyimleri” (2023) isimli çalışması, Hadimli ve diğerlerinin, “Suriyeli Kadın Sığınmacıların Toplumsal Kabul ve Uyum Sürecinde Evliliklerin Etkisi (Siirt Şehri)” (2022) isimli makalesi, bu anlamda yapılmış önemli çalışmalardandır.

Bu araştırmanın örneklemini oluşturan Şanlıurfa şehrini kapsayan çeşitli çalışmalar da Suriyeliler konusunda Türkiye’deki literatürü oldukça zenginleştirmiştir. Ancak, bu araştırmaların da hiç birisi doğrudan Suriyelilerin ve Şanlıurfalıların komşuluk ilişkilerine odaklanmamıştır. Şanlıurfa’daki Suriyeliler, çeşitli perspektiflerle ele alınmıştır. Örneğin, Yardımcı (2018), uluslararası düzensiz göç kapsamında Şanlıurfa şehrindeki Suriyelilerin kentteki çalışma hayatına ne tür etkileri olduğunu incelemiştir. Baydemir ve Benek ise (2022b), Şanlıurfa şehrinde bulunan Suriyelilerin göç öncesi (2011 Suriye İç Savaşı öncesi, Suriye’deyken) ve göç sonrası (Türkiye’deyken) sosyoekonomik durumlarını nicel araştırma yöntemi aracılığıyla karşılaştırmalı bir analize tabi tutmuştur. Benek ve diğerleri ise, Şanlıurfa

şehirdeki Suriyelilerin, kentteki esnaf işgücü piyasasına ne tür etkileri olduğunu (Benek vd., 2018a, 2018b, 2017) ve yine sosyal entegrasyon, kültürel çatışma ve toplumsal algılar (Baydemir & Benek, 2022a; Benek & Baydemir, 2019) bağlamında ele almışlardır. İnce (2018a, 2018b) ise, Suriyelilerin Şanlıurfa'daki belirli bölge ve mahallelere mekânsal olarak nasıl yoğunlaşıp kümelenediklerine ve bunun hem Suriyeliler hem de Şanlıurfalılar açısından ne tür toplumsal sonuçlara yol açtığını araştırmıştır. Karasu da, Şanlıurfa'daki Suriyelileri, “kentle uyum sorunu” ve “suç” kapsamlarında (2016, 2018) incelemiştir. Kaya ise, Şanlıurfa'daki Suriyelileri, evlilik, akrabalık ilişkileri ve boşanmalar (2017a) ile Şanlıurfa'daki bazı Suriyeli derneklerinin Türkiye’de yaşama nasıl baktığını (2015) araştırmıştır. Karademir ve Doğan (2019), Şanlıurfa'daki Suriyelilerin mekânsal analizini yapmışlardır. Gülerce ve Demir (2021) ise, Şanlıurfa'daki Suriyelileri zorunlu göç sürecinde sosyal ağlar bağlamında ele almıştır. Erdoğan ve Yetkin Aker de (2023), Şanlıurfalıların ve Suriyelilerin “sosyal uyumu”, “uyum sorunu” ve bunun nedenlerine odaklanmıştır.

Farklı topluluklar arasındaki komşuluk ilişkilerini ve bu toplulukların birbirleriyle sosyal temaslarını etkileyen çeşitli faktörler vardır. Şanlıurfa'daki Suriyeliler ve *ev sahibi* halk arasındaki komşuluk ilişkilerini de etkileyen çeşitli faktörler söz konusudur. Suriyelilere yönelik toplumsal algı ve yargılar, tutumlar, ötekileştirme ve sosyal dışlanma, içe kapanma, iş birliği alanları, ekonomik ilişkiler, evlilik ve akrabalık ilişkileri gibi çeşitli faktörler komşuluk ilişkilerini de etkilemektedir. Literatürde bu faktörlere odaklanan çok sayıda çalışma bulunmaktadır. Ancak, Suriyeliler özelinde komşuluk ilişkileri bağlamında ne tür faktörlerin etkili olduğunu inceleyen doğrudan bir çalışma ne yazık ki bulunmamaktadır. Bazı çalışmalarda ise, burada sıralanan faktörlerin dolaylı biçimde, çalışmanın bir bölümü olarak ele alındığını görmekteyiz. Örneğin, Karasu ve Aksungur’un, “Göçmenlerin Konut Sorunu: Suriyeli Göçmenler Özelinde Bir Değerlendirme” (2022) başlıklı makalelerinde, Türkiye’de yaşayan Suriyelilerin konut sorununa dikkat çekilirken, Suriyelilerin özellikle de belli bölgelerde yoğunlaştığına ve kendi getto alanlarını oluşturduklarına vurgu yapılmıştır. Çalışmada, bu gettolaşmanın da uyum sürecini sekteye uğratmakla birlikte, mekânsal olarak ayrılan Suriyelilerin giderek “kendi içine kapanma” tehlikesiyle karşı karşıya oldukları belirtilmiştir. Benzer biçimde, Unutulmaz da, Suriyelilerin içine kapanma ve gettolaşma eğilimlerinin artarak devam ettiğine dikkat çektiği “Suriyelilerin Uyumunda Bugün ve Yarın: Toplumsal Algıların Dönüşümü ve Yönetimi” (2022) başlıklı makalesinde, Suriyelilerin “güvenlik sorunu olarak görülmesi” ve Suriyelilere yönelik “nefret söylemlerinin giderek artmasının Suriyelileri sosyal izolasyona ve

ayrışmaya mahkûm ettiğini” belirtmiştir. Çalışmada, “Suriyelilerin, ayrımcılık ve nefret diline maruz kalmalarının, onların giderek daha içe kapalı bir kolektif kimlik inşa edebileceği” öngörüsünde bulunmuştur. Bu durumun da “uyum sağlama, toplumun bir parçası olma ve toplumsal değerleri benimseme” gibi konularda “Suriyelilerin motivasyonunu azaltacağı” söylenmiştir (Unutulmaz, 2022, s. 17-18).

Türkiye’de Suriyelilere yönelik toplumsal algılar yargılar, tutum ve davranışlara odaklanan çalışmalar (Sönmez & Adıgüzel, 2017; L. Y. Yılmaz, 2017; Güzel, 2021; Yılmaz - Günay, 2022), *ev sahibi* halkın Suriyelilere yönelik yaklaşımının genel olarak “olumsuz” olduğunu göstermektedir. Şüphesiz ki, Suriyelilere yönelik toplumsal algı ve yargılar, katı tutum ve davranışlar hem Suriyelilerin hem de *ev sahibi* halkın birbirleriyle komşuluk ilişkileri üzerinden *sosyal temasta* bulunmalarını zorlaştırmaktadır. Örneğin, Kolukırık ve Duru, “Türkiye’deki Suriyeli Nüfusun Sosyal ve Mekansal Görünümü: Adana Suriyeliler Caddesi Örneği” (2020) başlıklı çalışmalarında, Suriyelilere yönelik toplumsal algının yüksek düzeyde olumsuz olması, kültürel asimilasyon endişesi ve güvenlik gibi gerekçelerle içe kapanma eğilimlerini artırdığını ve bu durumun da Suriyelilerin sosyal uyum sürecinin uzamasına sebep olduğunu belirtmişlerdir (2020, s. 332).

Yukarıdaki çalışmalara ek olarak, bazı çalışmalar Suriyelilerin, medya ve sosyal medyadaki temsillerini ele alırken (Kardeş vd., 2017; Öztürk, 2017; Toprak, 2018; Alp, 2018; Aldemir, 2020; Koçak Kurt, 2020; Yücebaş, 2015; Alhan, 2017; İşçi - Uludağ, 2019), bazı çalışmalar da Suriyelilere yönelik toplumsal algılara (Deniz, Hülür, & Ekinci, 2016; Ekinci, 2015; Çömez & Kaya, 2017; Çetin, 2017; Çiftçi, 2018) odaklanmıştır.

Ekonomik ilişkiler de *ev sahibi* halk ile Suriyeliler arasında önemli bir etkileşim alanıdır ve komşuluk ilişkilerini belirleyen faktörlerden biridir. Suriyeliler genellikle ekonomik olarak kırılgan durumdadır ve *ev sahibi* halkla ekonomik etkileşimleri önemlidir. Hem Suriyelilerin ekonomiye katkı sağlaması hem de *ev sahibi* halkın Suriyelilerden fayda sağlaması, komşuluk ilişkilerini olumlu yönde etkileyebilir gibi görünse de aslında neredeyse bu durumun tam tersinin yaşandığını gözlemlemekteyiz. Suriyeliler, genellikle tarım, inşaat ve esnafılık gibi işlerde ve daha düşük ücretlerle çalışmaktadırlar. Bu da yerel ekonomideki iş gücü piyasasını etkileyebilmektedir. Bu durum işverenler için daha ucuz işgücü kaynağı olsa da özellikle de bu işlerde çalışan sınıfın iş kaybı endişelerine yol açabilmektedir. Literatürde bu tür ilişkilerin komşuluğu nasıl etkilediğini ortaya koyan doğrudan bir çalışmaya rastlanılmamakla birlikte, Suriyelilerin emek ve işgücü piyasasına dâhil

olmaları ve iş gücü piyasasına etkilerine odaklanan çalışmalar (Akbaş & Ünlütürk Ulutaş, 2018; Duruel, 2017; Ö. Kaya, 2019; Korkmaz, 2018; Tayfur Akcan, 2018; Dedeoğlu, 2020; Dedeoğlu & Sefa Bayraktar, 2019, 2020) mevcuttur. Örneğin, Benek ve diğerleri tarafından, Urfa'da Suriyeli esnaflar ve Urfalı esnaflar üzerine yapılan çalışmalarda (Benek vd., 2018a, 2018b, 2017), Suriyelilerin küçük esnaf işlerine girmesi, Urfalı esnafa göre daha ucuz ürün satması, Urfalı halkın da Suriyeli esnafı tercih etmesi gibi sebeplerle bazı esnaf kollarında Urfalı esnafın zarar ettiği, dolayısıyla Urfalı esnafın Suriyelilere karşı tepkili olduğu saptanmıştır. Benek ve diğerleri tarafından yapılan çalışmalarda, Urfalı esnafın, bu tepkisinin, her iki halkın da birbirleriyle olan sosyal entegrasyon süreçlerini olumsuz yönde etkilediğinin altı çizilmiştir.

Buraya kadar sıralanan faktörler, Suriyeliler ile *ev sahibi* halk arasındaki komşuluk ilişkilerini ağırlıklı olarak “olumsuz” yönde etkileyen faktörlerdir. Bir de komşuluk ilişkilerini “olumlu” yönde etkilemesi beklenen faktörler de bulunmaktadır. Bunlardan birincisi, evlilik ve akrabalık ilişkileri üzerinden aile birleşmeleri, ikincisi, ortak değerler ve dini inançlar, üçüncüsü ise, dil ve kültür birliği/benzerliğidir. Her iki topluluk arasındaki kültürel benzerlik, sosyal teması artırabilen bir faktör olarak değerlendirilebilir. Örneğin, Şanlıurfa'daki Suriyeliler üzerine çeşitli araştırmalar yapan Mahmut Kaya'nın, *Türkiye'deki Suriyeliler: İç İç Geçişler ve Karşılaşmalar* (M. Kaya, 2017a) isimli kitabında ve “İki Hukuk Arasında Arafta: Suriyeli Kadın Mültecilerin İnfomel Evlilikleri ve Boşan(Ama)ma Krizi” (M. Kaya, 2018) başlıklı makalesinde, Suriyelilerin *ev sahibi* halkla özellikle de kuma evlilikler aracılığıyla iç içe geçtiği belirtilmektedir. Benzer biçimde, Kaya'nın, “Komşuda Misafirlik: Suriyeli Sığınmacılarca Kurulmuş Mülteci Derneklerinin Perspektifinden Türkiye'de Yaşamak” (M. Kaya, 2015), “Vakâ Takdimi: “Göçün Dini Yansımaları: Suriye ve Türkiye Bağlamında Din ve Dindarlık” (M. Kaya, 2017b), “İnanç Temelli Suriyeli Mülteci Topluluklar'da Geri Dönüş Eğilimleri” (M. Kaya, 2022) gibi çalışmaları ile Gülerce ve Demir'in, “Zorunlu Göç Sürecinde Sosyal Ağlar; Şanlıurfa'daki Suriyeli Sığınmacılar” ve Çoban ve Gülerce'nin, “Zorunlu Göç Sürecinde Sığınmacılar ve Yerel Üniversite Öğrencilerinin İlk Karşılaşma Deneyimleri” başlıklı makaleleri her iki topluluk arasındaki dilsel, dini, sosyal ve kültürel bağ ve benzerlikleri göstermektedir. Şüphesiz ki, bu bağ ve benzerlikler her iki topluluğun iç içe geçişler aracılığıyla bir şekilde sosyal teması sağlamaktadır. Ancak, her iki topluluk arasında ciddi kültürel farklılıkların da bulunduğu altını çizmek gerekir. Örneğin, Benek, Baydemir ve diğerlerinin, Şanlıurfa'da yaptığı çalışmalar (Benek & Baydemir, 2019; Benek vd., 2018a, 2018b, 2017), her iki topluluk arasında kültürel farklılıkların bulunduğunu

ve bu farklılıkların da iki topluluk arasındaki sosyal uyumu zorlaştırdığını ve bazı noktalarda kültürel çatışmalara sebep olduğunu ortaya koymuştur.

Görüldüğü üzere gerek Şanlıurfa özelinde gerekse Türkiye’de Suriyeliler üzerine oldukça fazla çalışma yapılmıştır. Ancak, zorunlu göçü deneyimleyen Suriyelilerin gittikleri yerlerde *ev sahibi* halkla ne tür sosyal bağlar kurabildiği ve hem *ev sahibi* halkın hem de Suriyelilerin karşılıklı olarak gündelik hayatta cereyan eden komşuluk ilişkilerinin nasıl olduğuna yönelik doğrudan ve kapsamlı bir araştırma konusu yapılmamıştır. Bu sebeple de komşuluk ilişkileri üzerinden her iki topluluk arasındaki *temas* ve *temassızlık* durumları da bu zengin literatür içinde adeta karanlıkta kalmıştır. Bu da ne yazık ki literatürün en temel eksikliklerinden birisidir. Bu araştırma hem böylesi bir eksikliği giderme hem de komşuluk ilişkileri üzerinden her iki topluluk arasındaki *temas* ve *temassızlığı* ortaya çıkarma gayretindedir.

PROBLEM VE HİPOTEZLER

Bu araştırma, Suriye İç Savaşı sonrasında Türkiye’ye sığınan Suriyeliler ile *ev sahibi* halk arasındaki komşuluk ilişkilerini Şanlıurfa örneği üzerinden incelemektedir. Araştırmanın ana problemi, Suriyelilerle *ev sahibi* halk arasındaki komşuluk ilişkilerinin niteliği ve yoğunluğudur. Özellikle, Suriyelilerle *ev sahibi* halk arasındaki etkileşim noktaları ve komşuluk ilişkilerindeki *zayıflık* ve *temassızlık* üzerinde durulmaktadır. Daha sonra, bu araştırmanın bulgularında da görüleceği üzere, iki topluluk arasında nicel bir iç içe geçiş olmasına rağmen, bu durumun komşuluk ilişkileri üzerinden ciddi bir sosyal temas etkisi yaratmadığını göstermektedir. Bu bağlamda, çalışma, bu sosyal temas eksikliğinin komşuluk ilişkilerini nasıl etkilendiğini anlamaya çalışmaktadır. Nitekim, sosyal temas eksikliği ve komşuluk ilişkilerindeki zayıflık oluşabilecek ciddi problemlere de işaret etmektedir. Çünkü, böylesi bir durum, her iki topluluğun da birbirleriyle karşılıklı “bütünleşmesini”, “toplumsal kabul”, “uyum” ve “entegrasyon” süreçlerini olumsuz yönde etkileyebilecek; her iki topluluk arasında “kültürel çatışma”, “ötekileştirme” ve “ayrımcılık” gibi dinamiklerin tetiklenmesine sebep olabilecektir.

Hem bu araştırmanın yukarıdaki literatür bölümünde yaptığımız tartışmalar sonucu elde ettiğimiz bilgiler hem de kendi saha gözlemlerimizden hareketle, Suriyeliler ve *ev sahibi* halk arasındaki komşuluk ve sosyal temas ilişkileri ile ilgili aşağıdaki hipotezleri ileri sürebiliriz:

- **Hipotez 1:** Farklı toplulukların, *nicel* (sayısal) anlamda birbirleriyle yoğun temasta bulunmaları, çeşitli faktörlerin de etkisiyle, *nitel* anlamda da bir sosyal temasın oluşmasını tetiklemeyebilir. Yani, farklı topluluklar arası *nicel temas* her zaman bir *nitel teması* beraberinde getirmeyebilir.
- **Hipotez 2:** Belli bir yere göçle gelen insanların, *ev sahibi* halk ile sosyal temas kurma isteği, *ev sahibi* halkın onlarla (göçle gelenler, burada Suriyeliler) temas kurma isteğinden daha fazladır.
- **Hipotez 3:** *Ev sahibi* topluluk, aynı zamanda *egemen topluluk* olduğu için göçle gelenlere karşı daha *mesafelidir*. Göçle gelenler ise, *ev sahibi/egemen topluluğa* kendini kabul ettirmek için daha fazla sosyal temas isteğinde bulunacaktır.
- **Hipotez 4:** Suriyelilerle *ev sahibi* halk arasındaki sosyal temasın zayıf olması, komşuluk ilişkilerini önemli ölçüde etkilemektedir.
- **Hipotez 5:** Suriyelilerle *ev sahibi* halk arasındaki sosyal temasın artması, komşuluk ilişkilerini olumlu yönde etkileyecektir.

EVREN VE ÖRNEKLEM

Bir araştırmamanın evreni, anlamaya çalışılan ve inceleme konusu yapılan genellikle daha geniş bir uzamı (veya nüfus açısından geniş bir toplumu/ kitleyi) ifade etmektedir. Örneklem ise, genellikle evrenin büyük olduğu ve tümüyle ölçülemediği durumlarda, belli yöntemlerle seçilen ve evreni en iyi şekilde temsil edildiğine inanılan yeterli/geçerli büyüklükteki kümeye atıf yapmaktadır. Özellikle de nicel araştırmalarda, seçilen bir örneklemin evreni temsil etme oranının yüksek olması isteniyorsa, şu üç hususa özellikle dikkat edilmesi gerekmektedir. Bunlardan birincisi, örneklemin evrenden *olasılıklı/rastlantısal örneklem* yöntemlerinin birisiyle seçilmesi gerekir. İkincisi, örneklem büyüklüğünün yeterli ve evreni yansıtabilecek büyüklükte olması çok önemlidir. Üçüncüsü ise, seçilen örneklemin, evrendeki çeşitlilik ve oransal dağılımla olabildiğince benzer olması gerekir. Bu çalışmada, burada altı çizilen üç hususa da özellikle dikkat edilmiştir.

Bu araştırmada, *göç edenler* ile *ev sahibi* topluluk arasındaki komşuluk ilişkilerine odaklanıldığı ve bunun da Suriyeliler üzerinden incelenmeye çalışıldığı için, Türkiye’de Suriyelilerin *ev sahibi* halk ile içe içe geçtiği bir evren ve örneklem alanına ihtiyaç duyulmuştur. Bu anlamda, Şanlıurfa şehri, *ev sahibi* halkın Suriyelilerle iç içe olduğu Türkiye’deki başat şehirlerden birisi olduğu için,

araştırmanın evreni olarak seçilmiştir. Böylelikle, bu evren üzerinden her iki topluluk arasındaki komşuluk ilişkilerinin karşılaştırmalı biçimde anlaşılacağı düşünülmüştür.

Şanlıurfa İl Göç İdaresi Müdürlüğü'nün Eylül 2020 tarihindeki verilerine göre, Şanlıurfa ilinde toplam 419.803 Suriyeli yaşamaktadır. Aynı tarihlerde, Şanlıurfa'nın nüfusu, 419.803 Suriyeli ve 2.073.614 Şanlıurfalı olmak üzere toplam 2.493.417'dir. Suriyeliler, toplam il nüfusunun %21'ini oluşturmaktadır. 419.803 Suriyelinin 228.528'i Şanlıurfa şehrinde yaşamaktadır. Eyyübiye'de 91.609 ve Haliliye'de 132.169 ve Karaköprü'de 4.803 Suriyeli yaşamaktadır. Merkez ilçelerden Karaköprü, 219.796, Eyyübiye, 379.852 ve Haliliye 381.877 olmak üzere şehrin toplam nüfusu, 981.525'tir. Bu sayıya şehirdeki Suriyeliler de eklenince, şehirdeki toplam nüfus 1.210.106 olmaktadır. Böylelikle, şehrin toplam nüfusunun %19'unu Suriyeliler oluşturmaktadır.

Buradan hareketle, araştırmanın örnekleme belirlenirken, Suriyelilerin sayısı ve yoğunluğu dikkate alınmıştır. Şanlıurfa İl Göç İdaresi Müdürlüğü başta olmak üzere ilgili kurumlardan mahale bazlı veri alınamamıştır. Bu durumda hangi mahallelerde Suriyelilerin yoğun olduğunu tespit etmek için mahalle muhtarlarıyla görüşmeler yapılmış ve muhtarlar kendi mahallelerindeki Suriyelilerin sayılarına ilişkin verileri paylaşmışlardır. Kısmen saha gözlemlerimizden hareketle kısmen de mahalle muhtarlardan alınan verilere göre, örneklem alanı seçilmiştir. Örneğin, Suriyelilerin çok az olduğu yerler araştırmanın kapsamı dışında tutulmuştur. Şanlıurfa İl Göç İdaresi Müdürlüğü'nden alınan verilere göre, Karaköprü ilçesindeki Suriyeliler (%2) çıkarıldığında, Şehirdeki Suriyelilerin %40'ı Eyyübiye ve %60'ı da Haliliye ilçesinde yaşamaktadır. Bu sebeple de Karaköprü ilçesi araştırma kapsamı dışında tutulmuş ve araştırma kapsamındaki anketlerin %40'ı Eyyübiye ilçesindeki mahallelerde, %60'ı da Haliliye ilçesindeki mahallelerde yapılmıştır (Tablo 1).

Mahallelerdeki anket sayıları, mahallenin nüfusu ve o mahallede yaşayan Suriyelilerin sayısına göre belirlenmiştir. Örneğin, Devteyşti Mahallesi, Şanlıurfa'nın nüfus açısından en büyük mahallelerindedir. Aynı şekilde, Devteyşti Mahallesi şehirdeki Suriyelilerin de en fazla (sayıca) yaşadığı mahalledir. Bu sebeple de bu mahalledeki anket sayısı 30 olarak belirlenmiştir. Benzer biçimde, diğer mahalleler de yine, mahalle nüfusu ve Suriyelilerin bu mahallelerdeki oranlarına göre belirlenmiştir. Bu kapsamda, Haliliye ilçesine bağlı 20 ve Eyyübiye ilçesine bağlı 25

olmak üzere toplam 45 mahallede³ anket çalışması yapılmıştır. Araştırmanın örnekleme alınan mahalleler ve bu mahallelerde ne kadar anketin yapıldığına ilişkin detaylı bilgi aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 1. Anket Uygulanan Mahalleler ve Katılımcı Sayısı

Anket Yapılan Mahalleler	Bağlı olduğu İlçe	Suriyeli Katılımcı (Sayı)	Suriyeli Katılımcı (Yüzde)	Şanlıurfalı Katılımcı (Sayı)	Şanlıurfalı Katılımcı (Yüzde)
Devteyşti Mahallesi	Haliliye	30	8,33	30	8,33
Cengiz Topel Mahallesi	Haliliye	17	4,72	17	4,72
Hayatı Harrani Mahallesi	Eyyübiye	16	4,44	16	4,44
Bağlarbaşı Mahallesi	Haliliye	15	4,17	15	4,17
Bamyasuyu Mahallesi	Haliliye	15	4,17	14	3,89
Ahmet Yesevi Mahallesi	Haliliye	14	3,89	14	3,89
Süleymaniye Mahallesi	Haliliye	14	3,89	14	3,89
Şehitlik Mahallesi	Haliliye	12	3,33	12	3,33
Şair Nabi Mahallesi	Haliliye	12	3,33	12	3,33
Yavuz Selim Mahallesi	Haliliye	11	3,06	11	3,06
Eyyüpkent Mahallesi	Eyyübiye	10	2,78	10	2,78
İpekyol Mahallesi	Haliliye	10	2,78	10	2,78
Eyyüpnabi Mahallesi	Eyyübiye	10	2,78	10	2,78
Bahçelievler Mahallesi	Haliliye	9	2,5	9	2,5
Paşabağı Mahallesi	Haliliye	9	2,5	9	2,5
Onikiler Mahallesi	Eyyübiye	8	2,22	8	2,22
Direkli Mahallesi	Eyyübiye	8	2,22	8	2,22
Haleplibahçe Mahallesi	Eyyübiye	8	2,22	8	2,22
Muradiye Mahallesi	Eyyübiye	7	1,94	7	1,94
Eyyübiye Mahallesi	Eyyübiye	7	1,94	7	1,94
Kamberiye Mahallesi	Haliliye	6	1,67	6	1,67
Akşemsettin Mahallesi	Eyyübiye	6	1,67	7	1,94
Atatürk Mahallesi	Haliliye	6	1,67	6	1,67
Hızmalı Mahallesi	Haliliye	6	1,67	6	1,67
Sultanfatih Mahallesi	Haliliye	5	1,39	5	1,39
Selçuklu Mahallesi	Eyyübiye	5	1,39	5	1,39
Kendirci Mahallesi	Eyyübiye	5	1,39	5	1,39
Akabe Mahallesi	Eyyübiye	5	1,39	5	1,39
Yusufoğlu Mahallesi	Eyyübiye	5	1,39	5	1,39
Şair Şevket Mahallesi	Haliliye	5	1,39	5	1,39
Selahattin Eyyübi Mahallesi	Haliliye	5	1,39	5	1,39
Mimar Sinan Mahallesi	Haliliye	5	1,39	5	1,39
Yenice Mahallesi	Eyyübiye	5	1,39	5	1,39
Sancaktar Mahallesi	Haliliye	5	1,39	5	1,39
Buhara Mahallesi	Eyyübiye	4	1,11	5	1,39
Yeni Mahallesi	Eyyübiye	4	1,11	4	1,11
Camikebir Mahallesi	Eyyübiye	4	1,11	4	1,11
Yakubiye Mahallesi	Eyyübiye	4	1,11	4	1,11
Beykapısı Mahallesi	Eyyübiye	4	1,11	4	1,11
Kadioğlu Mahallesi	Eyyübiye	4	1,11	4	1,11
Hekimdede Mahallesi	Eyyübiye	4	1,11	4	1,11
Kurtuluş Mahallesi	Eyyübiye	4	1,11	4	1,11
Dedeosman Mahallesi	Eyyübiye	4	1,11	4	1,11
Türk Meydanı Mahallesi	Eyyübiye	4	1,11	4	1,11
Mance Mahallesi	Eyyübiye	4	1,11	4	1,11
Toplam		360	100	360	100

³ Araştırma örnekleme alınan tüm mahalleler, şehirseldir. Merkeze bağlı köyler ve kırsalda bulunan mahalleler araştırma kapsamının dışında tutulmuştur.

Buradan hareketle, araştırmanın evrenini Şanlıurfa şehri, örneklemini ise, Şanlıurfa'nın merkez ilçelerinden Eyyübiye ve Haliliye'ye bağlı Suriyelilerin yoğun olarak yaşadığı 45 mahalledeki 18 yaş ve üstü, *olasılıklı/rastlantısal* yolla seçilmiş 360'ı da Şanlıurfalı olmak üzere toplam 720 gönüllü katılımcı oluşturmaktadır.⁴ Dolayısıyla, evrenden örneklem seçimi, *olasılıklı/rastlantısal* örnekleme yöntemine göre seçilmiştir. Bu örneklem seçim yöntemi, *olasılıksız örnekleme* göre daha güvenli ve geçerlidir. Çünkü, bu örneklem seçim yönteminde, her şeyden önce bütün unsurların eşit seçilme olasılığı vardır (bkz: Neuman, 2013, s. 330). Bu yöntemde araştırmacı, çalışmasıyla ilgili belirli değişkenleri ve parametreleri devreye koyarak rastlantısal biçimde örneklem seçebilir. Dolayısıyla araştırmacı, örneklemin evrenin temsiliyetini artırabilecek çeşitli araçlara sahiptir. *Rastlantısal/olasılıklı örnekleme*, genel olarak nicel araştırmacılar tarafından tercih edilmektedir. Çünkü, hem nüfusu temsil eden bir örneklem üretmeye olanak tanır hem de araştırmacıya güçlü istatistik tekniklerini kullanma imkânını sağlar (Neuman, 2013, s. 331, 353).

Araştırmaya dâhil edilen 45 mahallenin toplam Şanlıurfalı nüfusu, 356.850'dir. Bunun 180 bini 18 yaşın üzerindedir. 18 yaş ve üzeri 360 Şanlıurfalı katılımcıya anket uygulanmıştır. Dolayısıyla Şanlıurfalı katılımcılar için örneklem büyüklüğü %0,2'dir. Örnekleme dâhil edilen 45 mahalledeki toplam Suriyeli nüfusu ise tahmini 200 bin kişidir. Bunun sadece yaklaşık 90 bini 18 yaş ve üzerindedir. 18 yaş ve üzeri 360 Suriyeli katılımcıya anket uygulanmıştır ve bu da Suriyeliler için örneklem büyüklüğünün %0,4 olduğunu göstermektedir. Her iki katılımcı grup için de bu örneklemin büyüklük oranları yüksektir ve evrene genelleme yapma imkânını sağlayacak düzeydedir.

Örneklemini oluşturan 45 mahallenin toplam nüfusu içerisinde, Suriyelilerin oranı %36'dır. Bu da örneklem alanındaki, her üç kişiden en az birisinin Suriyeli olduğunu göstermektedir. Nitekim, Şanlıurfalı katılımcıların %62'inin Suriyelilerle komşu olduğu ve Suriyeli katılımcıların da %96,1'inin Şanlıurfalılarla komşu oldukları bu araştırmanın bulgular bölümünde ortaya çıkmıştır. Bu da ne kadar *isabetli/geçerli* bir örneklem alanını belirlediğimizi ortaya koymaktadır. Suriyelilerin yoğun olarak yaşadığı, dolayısıyla *ev sahibi* toplulukla iç içe geçişlerinin en fazla olduğu mahallelerin örnekleme alınarak diğer mahallelerin kapsam dışına bırakılması, örneklemin hem *geçerliliğini* hem de *güvenilirliğini* artırmıştır.

⁴ Her iki katılımcı grubun da cinsiyet, yaş, medeni durum, eğitim durumu gibi profil özellikleri ile aylık gelir, aylık gider, sağlık güvencesi durumu, evlerini ısıtma yöntemleri gibi sosyoekonomik özellikleri ile ilgili detaylı bilgi için bu araştırmanın üretildiği çalışmanın ilgili bölümüne bkz. (Baydemir, 2023, s. 80-97).

Evrendeki Şanlıurfalı nüfusun %51,8'i erkek ve %48,2'si kadındır. Suriyeli nüfusun ise, %52'si erkek ve %48'i kadındır. Araştırma bulgularında, Şanlıurfalı katılımcıların %53,1'inin erkek, %46,9'unun ise kadın olduğu; Suriyeli katılımcıların ise, %50,6'sının erkek, %49,4'ünün kadın olduğu ortaya çıkmıştır. Sadece cinsiyet üzerinden gidildiğinde dahi *örnekleme hata oranının* en fazla %2 düzeyinde olduğu ortaya çıkmaktadır. Fakat, benzeri bir durumun, katılımcıların eğitim, yaş ve medeni durum gibi profil özellikleri üzerinden de yakalandığının altını çizmek gerekir. Çalışmada, %95'in üzerinde *güvenilirliğe/geçerliliğe* sahip ve bu anlamda, temsil gücü son derece yüksek olan bir örneklem grubu seçilmiştir. Örneklemin evreni yansıttığındaki hata payı ise, maksimum %2 düzeyindedir.

YÖNTEM

Bu çalışmada, nicel araştırma yöntemi (quantitative research method) kullanılmıştır. Kurumlardan alınan veriler ve literatür taramasıyla birlikte bu çalışma, esasında alan araştırmasından (field research) elde edilen birincil verilere dayanmaktadır. Sahadan veri toplamak için, bir nicel araştırma yolu olarak anket tekniğine başvurulmuştur. Araştırma kapsamında, Haliliye ilçesine bağlı 20 ve Eyyübiye ilçesine bağlı 25 olmak üzere, toplam 45 mahallede 360'ı Şanlıurfalı ve 360'ı da Suriyeli olmak üzere 18 yaş ve üstü toplam 720 gönüllü katılımcıya *rastlantısal/olasılıklı örneklem* yoluyla ve yüz yüze görüşülerek anket formu uygulanmıştır. Anket formları, 2020 yılının eylül ayında, online veri toplama özelliğine sahip olan Kobotoolbox programının tablet ve telefonlara indirilen KoBoCollect uygulaması aracılığıyla uygulanmıştır. Araştırma kapsamında elde edilen veriler, SPSS programı aracılığıyla önce betimleyici daha sonra ise, karşılıklı ve çapraz analize tabi tutularak bir sonuca ulaşılmaya çalışılmıştır. Ek olarak belirtmek gerekir ki, bu araştırmada, alan çalışmasına başlanmadan önce, etik kurul kararı alınmış ve bu karar gereği belirlenen etik ilkelere de uyulmuştur. Harran Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Etik Kurulu'nun 07/04/2020 tarih ve 2020/31 sayılı kararıyla etik kurul izni alınmıştır.

BULGULAR VE TARTIŞMA

Rastlantısal/olasılıklı seçilen katılımcıların oluşturduğu her iki topluluğun da birbirleriyle komşuluk ilişkilerinin olup olmadığı ve eğer varsa, bu ilişkilerin nasıl olduğuna dair şu bulgulara ulaşılmıştır: Öncelikle, Şanlıurfalı katılımcıların %62'sinin Suriyeli komşusu varken, %38'inin de Suriyeli komşusunun olmadığı, buna karşılık, Suriyeli katılımcıların %96'ının Şanlıurfalı komşusunun olduğu, sadece %3,9'unun Şanlıurfalı komşusunun olmadığı ortaya çıkmıştır (Tablo 2).

Anketlerin yapıldığı mahallelerdeki Suriyeli nüfusun yoğunluğu dikkate alındığında bu oranlar normal görünmektedir. Nitekim Şanlıurfa şehrinin bazı mahallelerinde Suriyeliler neredeyse yok denecek kadar az iken, bazı mahallelerde ise kümelenmiş durumdadır. Dolayısıyla, Şanlıurfalı komşusu olmayan çok az sayıda (%3,9) Suriyeli katılımcı vardır. Bunlar da genelde Suriyelilerin çok yoğun olduğu bir binada veya mahalledeki bir bölgede yaşamalarından kaynaklanmaktadır. Netice itibarıyla bakıldığında, Şanlıurfalı katılımcılar için %62 ve Suriyeli katılımcılar için %96,1 oranında “öteki” komşunun varlığı ve dolayısıyla komşuluk ilişkileri üzerinden nicel olarak bir iç içe geçiş söz konusudur.

Tablo 2. Şanlıurfalı veya Suriyeli Komşunun Varlığı

Diğer Gruptan Komşunun Varlığı	Şanlıurfalı Katılımcılar	Suriyeli Katılımcılar
Evet (%)	62	96,1
Hayır (%)	38	3,9
Toplam (%)	100	100

Şanlıurfalı katılımcıların %38,6’sı Suriyelilerle 3-4 yıldır komşudur. Şanlıurfalı katılımcıların %26,3’ü Suriyelilerle 1-2 yıldır, %19,3’ü 5-6 yıldır, %6,1’i 7-8 yıldır, %5,7’si 1 yıldan az bir süredir, %3,9’u da 9 yıldan fazladır Suriyelilerle komşudur. Görüldüğü gibi, Şanlıurfalılarla Suriyelilerin komşuluk ilişkileri uzun yıllardır devam etmektedir. Katılımcıların sadece %32’si 2 yıldan daha az bir süredir Suriyelilerle komşudur. Buna karşılık, katılımcıların %68’i en az üç yıl olmak üzere üç yıl ve daha fazla bir süredir Suriyelilerle komşudur. Katılımcıların %29,3’ü de 5 yıldan daha fazla bir süredir komşuluk ilişkilerine sahiptir. Bu oranlar göstermektedir ki, her iki grup arasındaki komşuluk ilişkileri (nicel anlamdaki temas) uzun bir süredir devam etmektedir.

Komşusu olduğunu söyleyen her iki katılımcı grubun da komşularıyla herhangi bir sorun yaşayıp yaşamadığına dair verilere bakıldığında, her iki katılımcı grubun da çoğunlukla birbirleriyle herhangi bir sorun yaşamadığı görülmektedir. Nitekim, Şanlıurfalı katılımcıların %82’si Suriyeli komşularıyla, Suriyeli katılımcıların da %90,3’ü Şanlıurfalı komşularıyla herhangi bir sorun yaşamamıştır. Şanlıurfalı katılımcıların %18’i Suriyeli komşularıyla, Suriyeli katılımcıların da %9,7’ü Şanlıurfalı komşularıyla herhangi bir sorun yaşamışlardır. Komşularıyla sorun yaşayanların oranında ise, “normal dışı” bir durum görünmemektedir. Sadece Suriyeli katılımcıların Şanlıurfalı komşularıyla “daha iyi” geçindiği ve “daha az” soruna sahip olduğu (%9,7), buna karşılık Şanlıurfalı katılımcıların Suriyeli

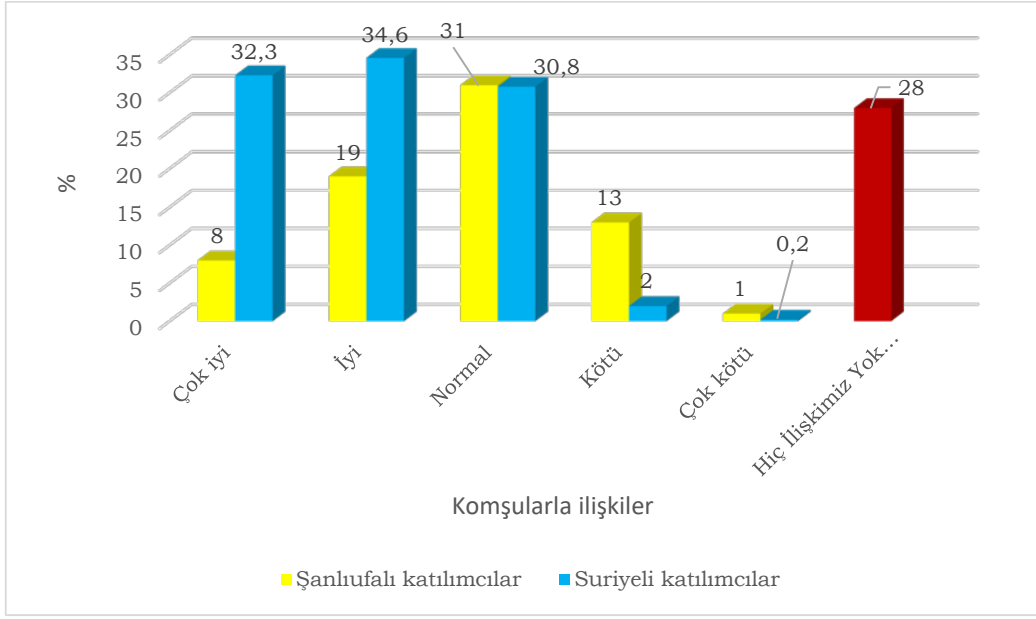
komşularıyla sorun yaşama durumunun kısmen daha fazla olduğu (%18) görülmektedir (Tablo 3).

Tablo 3. Katılımcıların, Komşularıyla Sorun Yaşama Durumu

Diğer Gruptan Komşularla Sorun Yaşama Durumu	Şanlıurfalı Katılımcılar	Suriyeli Katılımcılar
Evet (%)	18	9,4
Hayır (%)	82	88,1
Toplam (%)	100	100

Şanlıurfalı katılımcıların Suriyeli komşularıyla olan ilişkilerinin seviyesine bakıldığında ise, dikkat çekici biçimde katılımcıların %28'inin Suriyeli komşularıyla "hiçbir ilişkilerinin olmadığı" ortaya çıkmıştır. Suriyeli komşularıyla ilişkilerinin "kötü" (%13) ve "çok kötü" (%1) olduğunu söyleyenlerin toplam oranı %14 düzeyindedir. Suriyeli komşularıyla ilişkilerinin "iyi" (%19) ve "çok iyi" (%8) olduğunu söyleyenlerin toplam oranı ise %27'dir. Şanlıurfalı katılımcıların %31'i ise, Suriyeli komşularıyla ilişkilerinin "normal" olduğunu belirtmişlerdir. Buna karşılık, Suriyeli katılımcıların Şanlıurfalı komşularıyla olan ilişkilerine bakıldığında ise, Şanlıurfalıların Suriyeli komşularıyla olan ilişkilerinden çok daha iyi düzeyde olduğu anlaşılmaktadır. Nitekim, Suriyeli katılımcıların Şanlıurfalı komşularıyla olan ilişkilerinin "kötü" ve "çok kötü" olduğunu söyleyenlerin toplam oranı sadece %2,3'tür. Şanlıurfalı komşularıyla ilişkilerinin "iyi" (%34,6) ve "çok iyi" (%32,3) düzeyde olduğunu söyleyenlerin toplam oranı ise %66,9'dur. İlişkilerinin "normal" olduğunu söyleyen Suriyeli katılımcıların oranı da %30,8'dir.

Yukarıda her iki katılımcı grubuna ait bu verilerden hareketle oluşturulan aşağıdaki grafikten (Grafik 1) de net biçimde anlaşılacağı üzere, Suriyeli katılımcıların Şanlıurfalı komşularıyla olan ilişkileri çok "daha iyi" düzeydedir. Zira, Şanlıurfalı komşularıyla ilişkilerinin "kötü" ve "çok kötü" olduğunu söyleyen Suriyeli katılımcıların toplam oranı sadece %2,3 düzeyindedir. Buna karşılık, ilişkilerin "olumlu" olduğunu belirtenlerin toplam oranı da %66,9'dur. Ancak, Şanlıurfalı katılımcıların Suriyeli komşuları ile olan ilişkilerinin olumlu olduğunu belirtenlerin toplam oranı %27'dir. Suriyeli komşularıyla ilişkilerinin "olumsuz" olduğunu söyleyen Şanlıurfalı katılımcıların toplam oranı ise %14'tür. Her iki katılımcı grupta da komşularıyla ilişkilerinin "normal" olduğunu belirtenlerin oranı birbiriyle neredeyse aynıdır ve bu %31 civarındadır. Grafikte de göze çarptığı gibi, Şanlıurfalı katılımcıların %28'inin Suriyeli komşusu olmasına rağmen, Suriyeli komşuları için kendileriyle "hiçbir ilişkimiz yok" demişlerdir (Grafik 1).

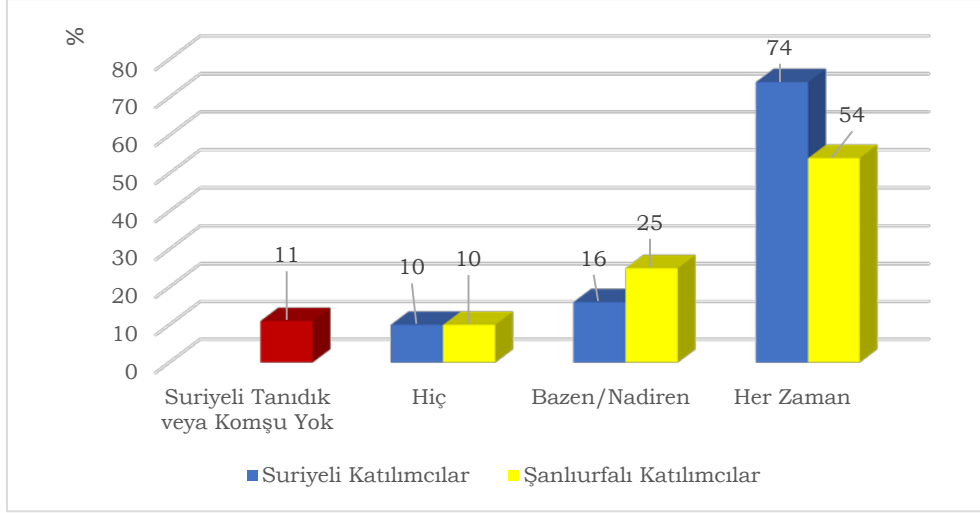
Grafik 1: Her İki Katılımcı Grubun Birbiriyle Olan Komşuluk İlişkileri

Şüphesiz ki, komşuluk ilişkilerinin en temel ilkelerinden birisi, yardımlaşmadır. “Komşular olarak birbirimizin yardımına koşarız. Asansörü bekletiriz. Alışverişin ilk alanıdır komşuluk alanı.” (L’Heuillet, 2019, s. 12). Bu açıdan bakıldığında, Şanlıurfalı ve Suriyeli katılımcıların birbirlerine yardımda bulunup bulunmadığı da sorulmuştur. Özellikle de zorunlu göç ve savaş mağduru olmaları sebebiyle geldikleri yeni yerleşim yerlerindeki insanların kendilerine herhangi bir yardımda bulunup bulunmadığına ilişkin ise şu sonuçlar elde edilmiştir: Öncelikle, Şanlıurfalı katılımcıların %68’inin Suriyeli komşularına yardım ettikleri, %28’inin ise Suriyelilere yönelik maddi manevi herhangi bir yardımda bulunmadığı ve katılımcıların %24’ünün de herhangi bir yardımda bulunup bulunmadığını hatırlayamadığı” ortaya çıkmıştır. Buna karşılık, “Bugüne kadar Şanlıurfalıları tarafından size maddi manevi herhangi bir yardımda bulunan oldu mu?” şeklindeki soruya Suriyeli katılımcıların %32’si Şanlıurfalı komşularının kendilerine maddi manevi herhangi bir yardımda bulunduğunu belirtmişlerdir. Suriyeli katılımcıların %68’i ise, Şanlıurfalıların kendilerine herhangi bir yardımda bulunmadığını söylemişlerdir.

Komşuluk ilişkileri üzerinden bir temasın olup olmadığının anlaşılması için, her iki katılımcı grubun da sokakta veya dışarda birbirlerini görmeleri durumunda selamlaşp selamlaşmadığını da sorulmuştur. Buna göre, birbirleriyle “hiç” selamlaşmayan katılımcı grupların oranlarının (her iki grupta da %10 düzeyinde) aynı olduğu ortaya çıkmıştır. Tanıdık veya Suriyeli komşusu olmayan (%11) Şanlıurfalı katılımcıları dışarda tutarsak, geriye kalan Şanlıurfalı katılımcıların

Suriyeli komşu ve tanıdıklarına %25'i "bazen/nadiren" ve %54'ü de "her zaman" selam vermektedir. Buna karşılık, Suriyeli katılımcıların %16'sı "bazen/nadiren" ve %74'ü de "her zaman" olmak üzere Şanlıurfalı komşularına dışarda veya sokakta karşılaşmaları durumunda selam vermektedir (Grafik 2).

Grafik 2: Katılımcıların Birbirine Selam Verme Durumları

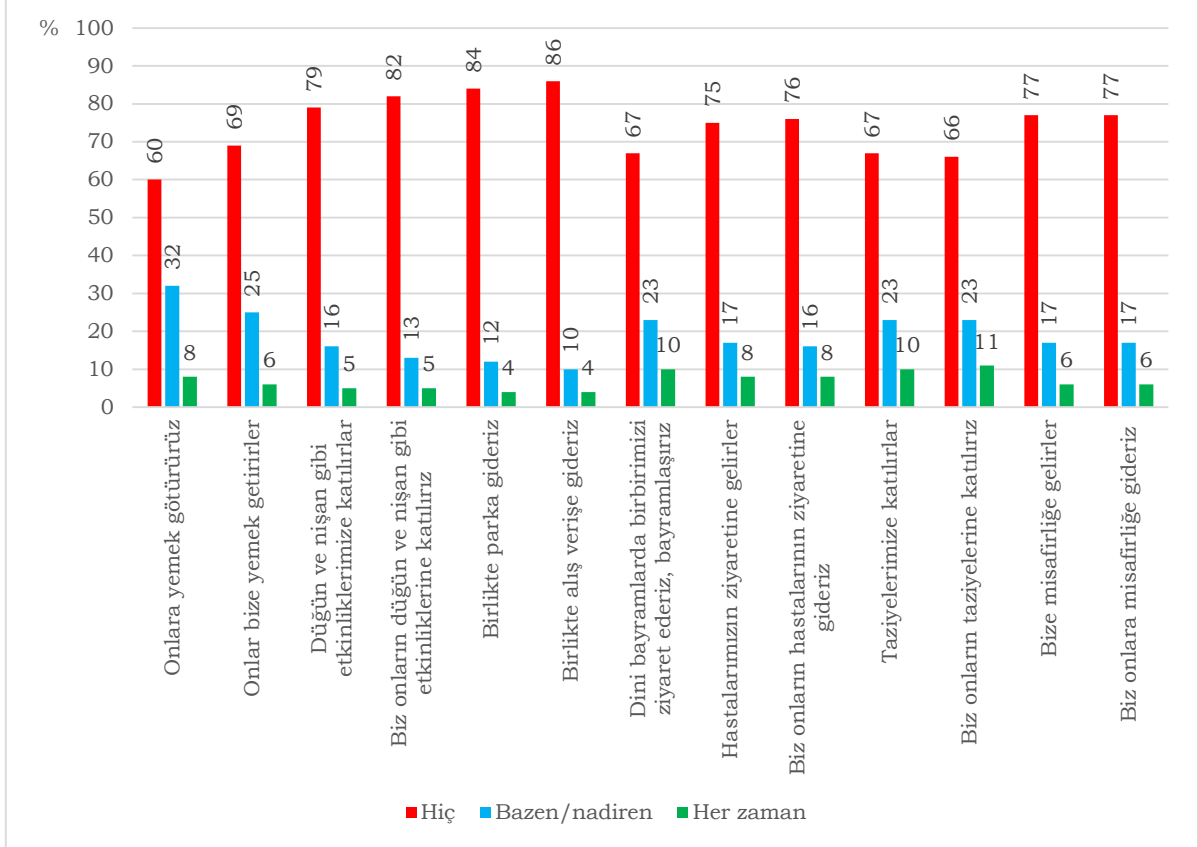

Yukarıdaki grafikten de anlaşılacağı üzere, tanıdık veya komşu biriyle karşılaşmaları durumunda öyle veya böyle bir şekilde selamlaşmanın oranı yaklaşık %90 seviyesindedir. Her iki katılımcı gruptan da selamlaşmayanların oranı eşittir ve bu oran %10'dur. Ancak, genel verilere bakıldığında ise, Suriyelilerin Şanlıurfalı komşularına göre daha fazla selamlaştığı anlaşılmaktadır. Çünkü, tanıdık veya komşu biri görüldüğünde "her zaman" selam veren Şanlıurfalı katılımcıların oranı yarıdan biraz fazla iken, bu oran Suriyeli katılımcılar da neredeyse dörtte üç düzeyindedir. Suriyeli katılımcıların sadece %16'sı dışarda veya sokakta tanıdık veya komşu bir Şanlıurfalı gördüğünde "nadiren/bazen" selam vermektedir. Ancak her dört Şanlıurfalı katılımcıdan biri, sokakta veya dışarda tanıdık veya komşu bir Suriyeliyi gördüğünde "nadiren/bazen" ona selam vermektedir. Buna göre, Suriyeli katılımcıların Şanlıurfalılarına daha fazla selam verdiği görülmektedir (Grafik 2).

Bununla birlikte, her iki katılımcı grup arasındaki komşuluk ilişkilerine dair yukarıda ulaşılan bulgularla birlikte, araştırma kapsamında daha spesifik bulgulara da ulaşılmıştır. Aynı mekânı paylaşan ve öyle veya böyle bir toplumsal mekân oluşturan her iki katılımcı grubun da birbirleriyle olan komşuluk ilişkilerini daha detaylı incelemek adına gruplara daha detaylı sorular sorulmuştur. Özellikle de gündelik hayatta ilişkilerin nasıl olduğu anlaşılmaya çalışılmıştır. Bu bağlamda, katılımcıların birbirine yemek götürüp getirme durumları, birbirlerine misafirlğe

gidip gelme durumları, birlikte parklara ve alışveriş merkezlerine gidip gitmedikleri, taziye, düğün, nişan gibi etkinliklerde veya hasta olması durumunda katılımcıların birbirlerine gidip gitmedikleri araştırılmıştır. Bu kapsamda ilk olarak, Şanlıurfalı katılımcıların Suriyeli komşularıyla olan ilişkileri ile ilgili elde edilen verilerden hareketle Grafik 3 oluşmuştur.

Grafik 3: Şanlıurfalı Katılımcıların Suriyeli Komşularıyla İlişkileri

Görüldüğü gibi, söz konusu etkinliklerin sıklığı “hiç”, “bazen/nadiren” ve “her zaman” şeklinde ayrıldığında, şöyle bir tablo ile karşılaşmaktayız: öncelikle Şanlıurfalı katılımcıların durumuna bakıldığında, Şanlıurfalı katılımcıların Suriyeli komşularına yemek götürme durumuna bakıldığında, Şanlıurfalı katılımcıların %60’ının Suriyeli komşularına “hiç” yemek götürmediği, %32’sinin “bazen/nadiren” yemek götürdüğünü ve %8’inin de “her zaman” yemek götürdüğünü söylemişlerdir. Suriyeli komşularının kendilerine “hiç” yemek getirmediğini söyleyen Şanlıurfalı katılımcıların oranı %69, “bazen/nadiren” yemek getirdiklerini söyleyenlerin oranı %25 ve Suriyeli komşularının kendilerine “her zaman” yemek getirdiğini söyleyenlerin oranı %6’dır (Grafik 3).

Şanlıurfalı katılımcıların %79'u Suriyeli komşularının "düğün, nişan gibi etkinliklerine" "hiç" katılmadığını, katılımcıların %16'sı ise "nadiren/bazen" katıldıklarını ve %5'i de "her zaman" katıldıklarını söylemişlerdir. Buna karşılık, kendilerinin de Suriyeli komşularının düğün ve nişan gibi etkinliklerine katılıp katılmadığı sorusu da yöneltilmiştir. Buna göre, Şanlıurfalı katılımcıların %82'si Suriyeli komşularının düğün ve nişan gibi etkinliklerine katılmamaktadır. Katılımcıların %13'ü "bazen/nadiren" ve %5'i de "her zaman" Suriyeli komşularının düğün ve nişan gibi etkinliklerine katılmaktadır (Grafik 3).

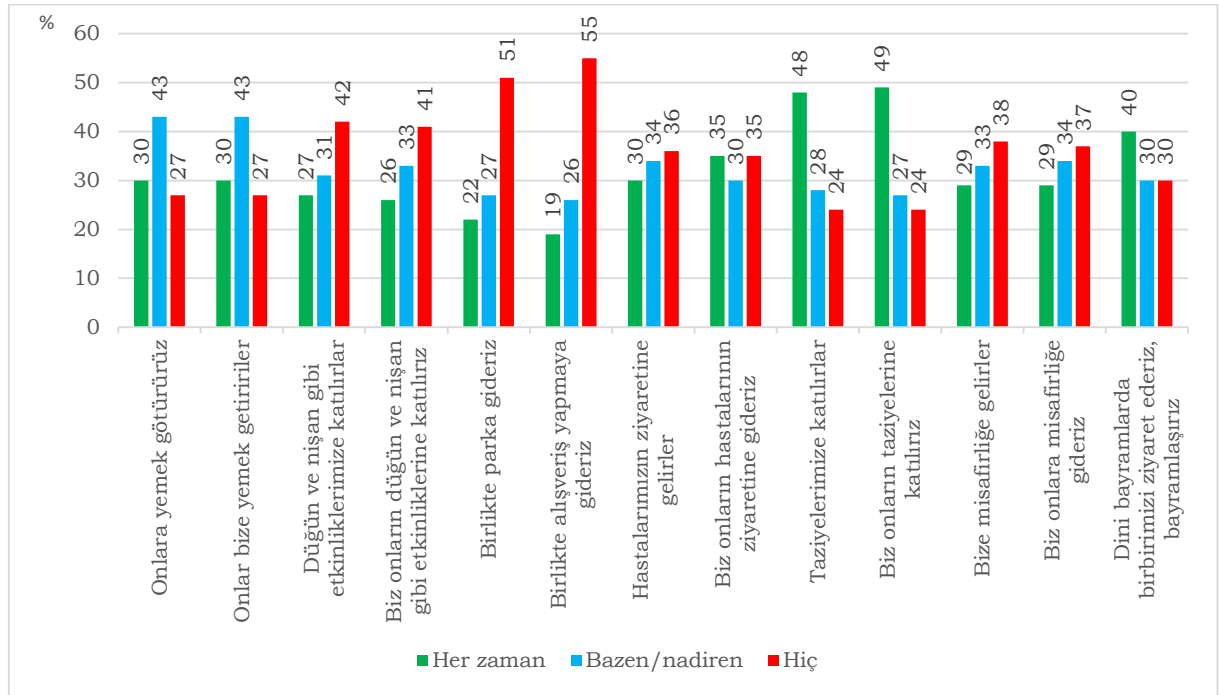
Şanlıurfalı katılımcıların %84'ü "hiç", %12'si "bazen/nadiren" ve %4'ü de "her zaman" Suriyeli komşularıyla birlikte parka gitmektedir. Yine Şanlıurfalı katılımcıların %86'sı "hiç", %10'u "bazen/nadiren" ve %4'ü de "her zaman" Suriyeli komşularıyla alışverişe gitmektedir. Bununla birlikte, Şanlıurfalı katılımcıların %77'si "hiç", %17'si "bazen/nadiren" ve %6'sı da "her zaman" Suriyeli komşularının kendilerine misafirlğe geldiklerini belirtmişlerdir. Buna karşılık olarak da yine Şanlıurfalı katılımcılar aynı oranlarla (%77, %17 ve %6) Suriyeli komşularına misafirlğe gittiklerini söylemişlerdir (Grafik 3).

Şanlıurfalı katılımcıların %67'si "hiç" %23'ü "bazen/nadiren" ve %10'u da "her zaman" Suriyeli komşularının kendi taziyelerine katıldıklarını söylemişlerdir. Suriyeli katılımcıların %66'sı "hiç", %23'ü "bazen/nadiren" ve %11'i de "her zaman" olmak üzere Suriyeli komşularının taziyelerine katıldıklarını belirtmişlerdir. Yine Şanlıurfalı katılımcıların %75' "hiç", %17'si "bazen/nadiren" ve %8'i de "her zaman" olmak üzere Suriyeli komşularının hastaları olması durumunda kendilerine hasta ziyarete geldiklerini belirtmişlerdir. Şanlıurfalı katılımcıların %76'sı Suriyeli komşularına hasta ziyarete "hiç" gitmediklerini söylerken, %16'sı "bazen/nadiren" ve %8'i de "her zaman" olmak üzere Suriyeli komşularına hasta ziyarete gittiklerini ifade ederken Suriyeli komşusu olan Şanlıurfalı katılımcıların %67'si dini bayramlarda Suriyeli komşularıyla birbirlerine "hiç" gitmediklerini söylemişlerdir. Katılımcıların %23'ü "bazen/nadiren" ve %10'u da "her zaman" olmak üzere "dini bayramlarda birbirimizi ziyaret ederiz, bayramlaşırız" demiştir (Grafik 3).

Grafik 4'ten hareketle elde edilen veriler, ilk hipotezimiz olan, farklı topluluklar arası *nicel temasın* her zaman bir *nitel teması* beraberinde getirmeyebileceğini ve üçüncü hipotezimizin ilk kısmı olan, *ev sahibi* topluluğun, aynı zamanda *egemen/hâkim* topluluk olduğu ve bu sebeple, *göçle gelenlere* karşı daha *mesafeli* davranabileceği görüşünü güçlü biçimde desteklemektedir.

Gündelik hayatta katılımcı grupların birbirleriyle olan ilişkilerini anlamak için, birbirlerine misafirlğe gidip gelme durumu, birlikte parka, alışverişe gitme, hasta ziyaretleri, düğün, nişan ve taziye gibi etkinliklerde birbirlerine gidip gitmeme gibi durumları öğrenmek adına Şanlıurfalı katılımcılara sorulan soruların aynısı Suriyeli katılımcılara da sorulmuştur. Buna göre, ilişkilerin sıklığı “hiç”, “bazen” ve “her zaman” şeklinde gruplandırıldığında ortaya Grafik 3’e karşılık Grafik 4’teki sonuçlar ortaya çıkmıştır.

Grafik 4: Suriyeli Katılımcıların Şanlıurfalı Komşularıyla İlişkileri

Suriyeli katılımcıların %27’si Şanlıurfalı komşularına “hiç” yemek götürmediklerini, %43’ü “bazen/nadiren” ve %30’u da “her zaman” yemek götürdüğünü söylemiştir. Aynı oranlarla da Şanlıurfalı komşularının kendilerine yemek getirdiğini belirtmişlerdir. Suriyeli katılımcıların %42’si Şanlıurfalı komşularının kendilerinin düğün ve nişan gibi etkinliklerine “hiç” katılmadığını söylerken, katılımcıların %31’i “bazen/nadiren” ve %27’si de “her zaman” olmak üzere Şanlıurfalı komşularının kendi düğün ve nişan gibi etkinliklerine katılmadığını ifade etmişlerdir. Buna karşılık, Suriyeli katılımcıların %41’i Şanlıurfalı komşularının düğün ve nişan gibi etkinliklerine gidip “hiç” katılmadıklarını, katılımcıların %33’ü “bazen/nadiren” ve %26’sı da “her zaman” Şanlıurfalı komşularının düğün ve nişan gibi etkinliklerine gidip katıldıklarını söylemişlerdir (Grafik 4).

Suriyeli katılımcıların %51'i Şanlıurfalı komşularıyla birlikte "hiç" parka gitmediğini, %55'i de Şanlıurfalı komşularıyla birlikte "hiç" alışverişe gitmediğini söylemişlerdir. Katılımcıların %27'si "bazen/nadiren" ve %22'si de "her zaman" olmak üzere Şanlıurfalı komşularıyla birlikte parklara gittiklerini, yine katılımcıların %26'sı "bazen/nadiren" ve %19'u da "her zaman" olmak üzere Şanlıurfalı komşularıyla birlikte alışveriş yapmaya gittiklerini dile getirmişlerdir. Suriyeli katılımcıların %36'sı Şanlıurfalı komşularının kendilerine hasta ziyaretine "hiç" gelmediklerini, yine katılımcıların %15'i de Şanlıurfalı komşularına hasta ziyaretlerine "hiç" gitmediklerini ifade etmişlerdir. Suriyeli katılımcıların %34'ü "bazen/nadiren" ve %30'u da "her zaman" olmak üzere Şanlıurfalı komşularının kendilerine hasta ziyaretleri için geldiğini, buna karşılık katılımcıların %30'u "bazen/nadiren" ve %35'i de "her zaman" olmak üzere Şanlıurfalı komşularına hasta ziyaretleri için gittikleri belirtmişlerdir. Bununla birlikte, Suriyeli katılımcıların %48'i "her zaman" ve %28'i de "bazen/nadiren" olmak üzere Şanlıurfalı komşularının taziye ziyaretleri için kendilerine geldiklerini, buna karşılık %49'u "her zaman" ve %27'si "bazen/nadiren" olmak üzere kendilerinin de Şanlıurfalı komşularının taziyelerine katıldıklarını söylemişlerdir. Şanlıurfalı komşularının kendilerine taziye ziyareti için "hiç" gelmediklerini ve kendilerinin de taziye ziyareti için Şanlıurfalı komşularına "hiç" gitmediklerini söyleyen katılımcıların oranı eşittir ve %24'tür (Grafik 4).

Suriyeli katılımcıların %38'i Şanlıurfalı komşularının kendilerine "hiç" misafirlğe gelmediklerini ve yine katılımcıların %37'si de Şanlıurfalı komşularına misafirlğe gitmediklerine ifade etmişlerdir. Katılımcıların %33'ü "bazen/nadiren" ve %29'u da "her zaman" olmak üzere Şanlıurfalı komşularının kendilerine misafirlğe geldiklerini ve buna karşılık da katılımcıların %34'ü "bazen/nadiren" ve %29'u da "her zaman" olmak üzere kendilerinin de Şanlıurfalı komşularına misafirlğe gittiklerini anlatırken, yine Suriyeli katılımcıların %30'u dini bayramlarda Şanlıurfalı komşularla birbirlerini "hiç" ziyaret etmediklerini ve bayramlaşmadıklarını söylerken, katılımcıların %30'u "bazen/nadiren" ve %40'ı da "her zaman" olmak üzere Şanlıurfalı komşularımızla "dini bayramlarda birbirimizi ziyaret ederiz, bayramlaşırız" demişlerdir (Grafik 4).

Grafik 4'ten hareketle elde edilen bulgular, ikinci hipotezimiz olan, belli bir yere göçle gelen insanların, *ev sahibi* halk ile sosyal temas kurma isteğinin, *ev sahibi* halkın onlarla (göçle gelenlerle) temas kurma isteğinden daha fazla olduğunu doğrularken, Grafik 3 ve Grafik 4'ten hareketle elde edilen bulgular, üçüncü hipotezimiz olan, *ev sahibi* topluluğun, aynı zamanda *egemen topluluk* olduğu ve bu

sebeple de *göçle gelenlere* karşı daha *mesafeli* olduğunu, buna karşılık, *göçle gelenlerin* ise, *ev sahibi/egemen topluluğa* kendini kabul ettirmek için daha fazla sosyal temas kurmak isteyeceği savını doğrulamaktadır.

Ortaya çıkan yukarıdaki bulgulardan hareketle, her iki katılımcı grup arasındaki komşuluk ilişkilerini ve bu ilişkiler üzerinden kurula(maya)n sosyal temas ve etkileşimi karşılaştırmalı biçimde daha iyi anlamak için, Grafik 3'ü ve Grafik 4'ü birlikte ve yan yana getirerek (veya öyle düşünerek) bir analiz yapmak mümkündür. Her iki şekilde de “iyi” ilişkiler olarak da görülebilecek olan “her zaman” seçeneği “yeşil renk”, “normal” ilişkiler olarak görülebilecek olan, “bazen/nadiren” “mavi renk” ve “kötü” ya da tamamen *temassız* da diyebileceğimiz “hiç” ise, “kırmızı” renk ile betimlenmiştir. Her iki şekle de baktığımızda renklerin ortaya koyduğu anlamlar, bize her iki grup arasındaki komşuluk ilişkileri hakkında oldukça ipucunu sağlıyor. Öncelikle, Grafik 3'e bakıldığında “kırmızı” çubukların “uzunluğu”, “mavi” ve “yeşil” çubukların ise, “kısıtlılığı” göze çarpmaktadır. Grafik 4'e bakıldığında ise, Grafik 3'e göre, “kırmızı” çubukların daha “kısa” olduğu, “mavi” ve “yeşil” renkli çubukların ise, daha “uzun” olduğu görülmektedir. Bu da Şanlıurfalı katılımcıların penceresinden bakıldığında, Suriyeli komşularla, komşuluk ilişkileri aracılığıyla kurulan *temas* ve *etkiletişimin* çok daha *zayıf* olduğu, buna karşılık, Suriyeli katılımcıların penceresinden bakıldığında ise, Şanlıurfalı katılımcılara göre, Şanlıurfalı komşularıyla daha iyi ilişkilere sahip olduğu ve komşuluk üzerinden karşı toplulukla daha fazla temas kurdukları anlaşılmaktadır. Ancak en nihayetinde, her iki şekilden elde edilen veriler bir araya getirilip ortaya çıkan genel fotoğrafa bakıldığında, yoğun komşuluğa rağmen, bu komşuluk ilişkileri üzerinden yoğun bir *temasın* oluşmadığı görülmektedir. Bu da dördüncü hipotezimiz olan, Suriyelilerle *ev sahibi* halk arasındaki sosyal temasın zayıf olmasının, komşuluk ilişkilerini önemli ölçüde etkilediği ve beşinci hipotezimiz olan Suriyelilerle *ev sahibi* halk arasındaki sosyal temasın artması, komşuluk ilişkilerini olumlu yönde etkileyeceği görüşünü doğrulamaktadır.

Sonuç ve Değerlendirme

Araştırma kapsamında elde edilen bulgulardan hareketle şu sonuçlara ulaşılmıştır: Suriyeli katılımcıların %96'1'inin Şanlıurfalı komşusunun olduğu, Şanlıurfalı katılımcıların ise %62'sinin Suriyeli komşusu olduğu, Suriyeli komşusu olan Şanlıurfalı katılımcıların %82'si Suriyeli komşularıyla, Şanlıurfalı komşuları olan Suriyeli katılımcıların da %90,3'ü Şanlıurfalı komşularıyla herhangi bir sorun yaşamamıştır. Şanlıurfalı katılımcıların sadece %18'i Suriyeli komşularıyla, Suriyeli

katılımcıların da sadece %9,7'ü Şanlıurfalı komşularıyla herhangi bir sorun yaşadığı ortaya çıkmıştır. Suriyeli komşusu olan Şanlıurfalı katılımcıların %28'inin Suriyeli komşularıyla “hiçbir ilişkilerinin olmadığı” çarpıcı biçimde ortaya çıkmıştır. Suriyeli katılımcıların %66,9'unun Şanlıurfalı komşularıyla ilişkilerinin “iyi veya çok iyi” ve sadece %3'ünün Şanlıurfalı komşularıyla ilişkilerinin “kötü veya çok kötü” olduğu; buna karşılık, Şanlıurfalı katılımcıların %27'sinin Suriyeli komşularıyla ilişkilerinin “iyi veya çok iyi” olduğu, %14'ünün ise, “kötü veya çok kötü” olduğu ortaya çıkmıştır. Her iki katılımcı grubun neredeyse üçte birinin (Şanlıurfalı katılımcıların %31'i, Suriyeli katılımcıların %30,8'i) diğer gruptan komşularıyla ilişkilerinin “normal” olduğu anlaşılmıştır. Şanlıurfalı katılımcıların %68'inin Suriyeli komşularına maddi veya manevi bir yardımda bulunduğunu belirttiği, buna karşılık, tam tersi bir şekilde, Suriyeli katılımcıların %68'i ise, Şanlıurfalıların kendilerine herhangi bir yardımda bulunmadığını belirttikleri görülmüştür.

Her iki katılımcı grubun da komşuluk ilişkileri üzerinde birbirleriyle temaslarının olup olmadığının anlaşılması için, katılımcılara yöneltilen, karşılıklı misafirlığe gidip gelme, birbirine yemek götürüp getirme, birlikte parka, alışverişe veya geziye gitme, düğün ve nişan gibi etkinliklere katılma, taziye ve bayramlaşma ziyaretlerinde bulunma gibi çeşitli sosyal temas noktaları sorulmuştur. Her iki katılımcı grubun da birbirleriyle olan komşuluk ilişkilerine dair elde edilen tüm veriler bir araya getirilip genel tabloya bakıldığında, her iki topluluk arasındaki komşuluk ilişkilerinin zayıf ve komşuluk ilişkileri üzerinden gündelik hayatta iki topluluk arasında temassızlığın olduğu ortaya çıkmıştır. Her iki grubun da birbiriyle olan komşuluk ilişkileri genel olarak kıyaslandığında, Suriyeli katılımcıların Şanlıurfalı katılımcılara nazaran Şanlıurfalı komşularıyla “kısmen daha iyi” ilişkilere sahip olduğu ortaya çıkmıştır. Şanlıurfalı katılımcıların Suriyeli komşularıyla daha “mesafeli” oldukları, buna karşılık Suriyeli katılımcıların ise, Şanlıurfalı komşularıyla “daha fazla temas kurmak istedikleri” anlaşılmıştır. Dolayısıyla, bu araştırmanın ortaya koyduğu bulgular, her ne kadar zorunlu göç sonrası ev sahibi halk ve Suriyeliler arasında yoğun bir iç içe geçiş olsa da bu temasın sadece nicel bir temas şeklinde olduğunu göstermektedir. Yani, özne ve bedenlerinin aynı mekânda yoğunlaşmasına rağmen, bu yoğunlaşmanın sosyal ilişkilere yansımaması ve bu anlamda ciddi bir sosyal temasın olmamasıdır.

Ortaya çıkan bütün bu bulgular, araştırma kapsamında oluşturduğumuz beş hipotezimizi de doğrulamaktadır. Nitekim, Suriyeliler ve ev sahibi halk arasındaki yoğun iç içe geçişe rağmen sosyal ilişkiler ve komşuluk ilişkilerinde bir yoğun temasın

olmaması, ilk hipotezimiz olan, farklı toplulukların sayısal (nicel) anlamda birbirleriyle yoğun temasta bulunmaları, çeşitli faktörlerin de etkisiyle, nitel anlamda da bir sosyal temasın olmasını tetiklemeyebileceğini, yani topluluklar arası *nicel temasın* her zaman bir *nitel teması* beraberinde getiremeyeceğini göstermektedir.

Araştırma bulgularında ortaya çıkan Suriyeli katılımcıların *ev sahibi* halkla daha fazla *temas* kurma isteği, ikinci hipotezimiz olan belli bir yere *göçle gelen* insanların, *ev sahibi* halk ile sosyal temas kurma isteğinin, *ev sahibi* halkın onlarla (göçle gelenler, burada Suriyeliler) temas kurma isteğinden daha fazla olduğu savını doğrulamaktadır. Çünkü burada, Suriyeliler ikincil konumdadır ve *ev sahibi/egemen/hâkim gruba* ilişkiler üzerinden *temas* kurmak ve böylelikle kendini onlara kabul ettirmek isteyecektir. Ancak buna karşılık, egemen/hâkim grup olan *ev sahibi* halk ise, göç ile gelenlere daha *mesafelidir*. Çünkü, birincil konumdadır ve egemen olan topluluktur. Bu da üçüncü hipotezimiz olan, *ev sahibi* topluluk, aynı zamanda egemen topluluk olduğu için göçle gelenlere karşı daha mesafeli olduğu, *göçle gelenlerin* ise, *ev sahibi/egemen* topluluğa kendini kabul ettirmek için daha fazla sosyal temas isteğinde bulunacağı hipotezini doğrulamaktadır. En nihayetinde, Suriyeliler ve *ev sahibi* halk arasında ortaya çıkan sosyal temas eksikliği, komşuluk ilişkilerini de önemli ölçüde etkilemiştir. Bu sonuç, dördüncü hipotezimiz olan Suriyelilerle *ev sahibi* halk arasındaki sosyal temasın *zayıf* olması, komşuluk ilişkilerini önemli ölçüde etkileyeceği savını desteklemektedir. Demek oluyor ki, Suriyeliler ve *ev sahibi* halk arasındaki sosyal temasın artması beşinci hipotezimizle paralel biçimde, komşuluk ilişkilerini olumlu yönde etkileyeceğini göstermektedir.

Bu çalışmanın literatür eleştirisi bölümünde de farklı topluluklar arasındaki komşuluk ilişkilerini ve bu toplulukların birbirleriyle sosyal temaslarını etkileyen çeşitli faktörlere detaylı biçimde dikkat çekildiği gibi, Şanlıurfa'daki Suriyeliler ve *ev sahibi* halk arasındaki komşuluk ilişkilerini de etkileyen çeşitli faktörlerin söz konusu olduğunu gözlemlemekteyiz. Hem genel olarak Türkiye'deki Suriyeliler hem de özelde Şanlıurfa'daki Suriyelilere yönelik "toplumsal algı ve yargılar", "tutumlar", "ötekileştirme" ve "sosyal dışlanma", "ayrımcılık", "içe kapanma", "sosyal ve e kültürel çatışma", "iş birliği alanları", "ekonomik ilişkiler", "evlilik ve akrabalık ilişkileri" gibi çeşitli faktörler komşuluk ilişkilerini de etkilemektedir. Bunların bir bölümü, her iki topluluk arasındaki komşuluk ilişkilerini olumsuz bir bölümü ise olumlu etkilemektedir. "Evlilik ve akrabalık ilişkileri üzerinden aile birleşmeleri", "ortak değerler ve dini inançlar", "dil ve kültür birliği/benzerliği" gibi faktörler her iki topluluk arasındaki komşuluk ilişkileri üzerinden sosyal teması artırıcı faktörler

olduğu söylenebilir. Buna karşılık, “toplumsal algı ve yargılar”, “tutumlar”, “ötekileştirme” ve “sosyal dışlanma”, “ayrımcılık”, “içe kapanma”, “sosyal ve kültürel çatışma” gibi faktörler de iki topluluk arasındaki komşuluk ilişkilerini “olumsuz” yönde etkileyen faktörler olarak değerlendirilebilir.

Son olarak belirtmek gerekir ki, Suriyeliler ve *ev sahibi* halk arasındaki komşuluk ilişkilerinin Türkiye'nin diğer il ve bölgelerinde nasıl cereyan ettiği ve komşuluk ilişkileri üzerinden bir sosyal temasın olup olmadığına yönelik yeni çalışmaların yapılmasına ihtiyaç vardır. Örneğin, tıpkı Şanlıurfa gibi, Gaziantep, Hatay, Kilis, Mardin gibi sınır illeri ve Ankara, Konya, İstanbul, Bursa, Adana, Mersin gibi Suriyelilerin yoğun (nicel olarak) yaşadığı illerde de yapılacak araştırmaların sonuçları bu araştırmanın sonuçlarıyla kıyaslanabilir. Çünkü, farklı örneklemeler üzerinden yapılacak araştırmalar hem her iki topluluk arasındaki komşuluk ilişkilerini daha iyi anlamamıza hem de bu ilişkilerin altında yatan nedenleri ortaya çıkarmamızda önemli bir rol oynayabilecektir.

Kaynakça

- Akbaş, S., & Ünlütürk Ulutaş, Ç. (2018). Küresel Fabrika Kentinin Görünmeyen İşçileri: Denizli İşgücü Piyasasında Suriyeli Göçmenler. *Çalışma ve Toplum*, 1(56), 167-192.
- Akyuz, S., & Tursun, Ö. (2019). When Syrian 'Girls' Meet Turkish 'Boys': Mapping Gendered Stories of Mixed Marriages. *Middle East Critique*, 28(1), 29-49. <https://doi.org/10.1080/19436149.2018.1549215>
- Aldemir, A. (2020). Kötülüğün Sıradanlığı ve Sosyal Medya: Twitter'da Suriyeli Mülteciler Örneği. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 66, 200-219.
- Alhan, H. (2017). *Türkiye'de Suriyeli Göçmenlerin Yazılı Basında Temsili*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Alp, H. (2018). Suriyeli Sığınmacılara Yönelik Ayrımcı ve Ötekileştirici Söylemin Yerel Medyada Yeniden Üretilmesi. *Karadeniz Teknik Üniversitesi İletişim Araştırmaları Dergisi*, 8(1), 22-37.
- Ayhan İzmirli, L. (2017). Türkiye'deki Suriyellilerin Hukuki Durumuna İlişkin Bir Değerlendirme. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 4(7), 43-66.

- Baydemir, R. (2023). *Toplumsal Mekânın Üretimi: Şanlıurfa Şehrinde Suriyeli ve Şanlıurfaluların Karşılaşması*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Şanlıurfa: Harran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Baydemir, R., & Benek, S. (2022a). "Bunlar, Hastalık Yayan İnsanlar!": Suriyelilere Yönelik Toplumsal Algıların Oluşmasında Covid-19'un Etkisinin İncelenmesi. *Turkish Studies Social Sciences*, 17(5), 717-738. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.63447>
- Baydemir, R., & Benek, S. (2022b). Şanlıurfa Şehrinde Yaşayan Suriyelilerin Suriye İç Savaşı (2011) Öncesinde ve Sonrasında Sosyoekonomik Durumları Üzerine Karşılaştırmalı Bir Analiz. *Social Sciences Studies Journal*, 8(102), 3206-3218. <https://doi.org/10.29228/sss.j.64412>
- Baydemir, R., Benek, S., ve Elmastaş, N. (2019). Türkiye'deki Suriyelilerin Hukuki Durumu Üzerine Bir Değerlendirme. *Dünya Göç ve Mülteci Kongresi 14-17 Ekim 2019, Gaziantep, Tam Metinler Kitabı* içinde (s. 35-42). Gaziantep: Gaziantep Üniversitesi Yayınları.
- Benek, S., & Baydemir, R. (2019). Problems Encountered by the Syrians in the Context of Cultural Conflict and Integration: A Case Study of Şanlıurfa City. *The Copernicus Journal of Political Studies*, 2, 89-116. <http://dx.doi.org/10.12775/CJPS.2019.0014>
- Benek, S., Baydemir, R., Elmastaş, N., Yetmen, H., Özcanlı, M. ve Pınar, A. (2018a). Suriyeli Esnafların Urfa'nın Esnaf İşgücü Piyasasına Etkileri Üzerine Yapılmış Bir Alan Çalışmasının Sonuçları Üzerine Bir Değerlendirme. *III. INES Uluslararası Eğitim ve Sosyal Bilimler Kongresi Tam Metin Kitabı* içinde 1040-1047. Antalya: Çizgi Kitabevi.
- Benek, S., Baydemir, R., Elmastaş, N., Yetmen, H., Özcanlı, M. ve Pınar, A. (2018b). Urfalı Esnafın Suriyelilere İlişkin Düşüncelerinin Belirlenmesine Yönelik Yapılan Bir Alan Çalışmasının Sonuçları Üzerine Bir Değerlendirme. *III. INES Uluslararası Eğitim ve Sosyal Bilimler Kongresi Tam Metin Kitabı* içinde 1048-1055. Antalya: Çizgi Kitabevi.
- Benek, S., Elmastaş, N., Pınar, A., Özcanlı, M., Baydemir, R., Dağ, Ö. F., & Karabulut, A. İ. (2017). *Sosyal Entegrasyon Bakımından Suriyelilerin Küçük Esnaf İşgücü Piyasasına Etkilerinin Araştırılması: Şanlıurfa Şehri Örneği* (Bilimsel Araştırma Raporu Sy: 16178). Şanlıurfa: Harran Üniversitesi Bilimsel Araştırma Komisyonu (HÜBAK).

- Canatan, K. (2018). 'Komşuluk Hukuku' Açısından Suriyeli Göçmenler. *Beklenmeyen Misafirler: Suriyeli Sığınmacılar Penceresinden Türkiye Toplumunun Geleceği* içinde (s. 295-305). London: Transnational Press London.
- Çetin, S. (2017). *İzmir'deki Yerel Halkın Suriyeli Sığınmacılara Yönelik Toplumsal Algısı*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Afyonkarahisar: Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çiçeksoğüt, A. (2017). Uluslararası Göç Hukuku Perspektifinde Yerinden Edilmiş Suriyeliler'in Türkiye'deki Statüsü. *Kırklareli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 6(2), 1-20.
- Çiftçi, H. (2018). Türkiye Cumhuriyeti Vatandaşlarının Suriyeli Sığınmacılara Yönelik Tutum, Algı ve Empatik Eğilimlerinin Analizi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 7(3), 2232-2256.
- Çoban, B. ve Gülerce, H. (2023). Zorunlu Göç Sürecinde Sığınmacılar ve Yerel Üniversite Öğrencilerinin İlk Karşılaşma Deneyimleri. *Sosyolojik Bağlam Dergisi*, 4(1), 1-18. <https://doi.org/10.52108/2757-5942.4.1.1>
- Çömez, P., ve Kaya, E. (2017). Bir Ötekileştirme Pratiği: Türkiye'de Yaşayan Suriyelilere Yönelik Tutumlar. *Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(1), 38-48.
- Dedeoğlu, S. (2020). Prekarya Hasadı: Türkiye'de tarımsal İşgücü Piyasasında Suriyeli Mülteciler. İçinde *Türkiye'de Mültecilik, Zorunlu Göç ve Toplumsal Uyum: Geri Dönüş mü Birlikte Yaşam mı?* (1. bs, s. 207-230). İstanbul: Bağlam Yayınları.
- Dedeoğlu, S., & Sefa Bayraktar, S. (2019). Refuged into Precarious Jobs: Syrians' Agricultural Work and Labour in Turkey. İçinde *Labor and Globalization: C. 17. Interaction Through Exploitation: Syrians in Turkey* (1. bs, s. 13-27). Ausburg: Rainer Hampp Verlag.
- Dedeoğlu, S., & Sefa Bayraktar, S. (2020). Bitter Lives on Fertile Lands: Syrian Women's Work and Labour in Turkish Agricultural Production. İçinde *Women, Migration and Asylum in Turkey: Developing Gender-Sensitivity in Migration Research, Policy and Practice* (s. 173-192). E-book: Palgrave Macmillan.
- Deniz, Ç., Hülür, B., & Ekinci, Y. (2016). Suriyeli Sığınmacıların Karşılaştığı Sosyal Dışlanma Mekanizmaları. *SBARD*, 14(27), 17-40.

- Duruel, M. (2017). Suriyeli Sığınmacıların Türk Emek Piyasasına Etkileri Fırsatlar ve Tehditler. *Uluslararası Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 3(2), 207-222.
- Ekinci, Y. (2015). Misafirlik Dediğin Üç Gün Olur!: Suriyeli Sığınmacılar ve Sosyal Dışlanma. *Birikim Dergisi*, 311, 48-54.
- Erdoğan, Y. ve Düzkaya, H. (2017). Misafirlikten Vatandaşlığa Türkiye'deki Suriyelilerin Hukuki Statüsü: Türkiye ve Avrupa Birliği Mevzuatı Ekseninde Karşılaştırmalı Bir Değerlendirme. *Hak İş Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi*, 6(16), 419-456.
- Erdoğan, M. M. ve Yetkin Aker, D. (2023). Beyond the Social Distance and Cultural Similarities: Turkish Citizens and Syrians in Şanlıurfa. *Migration and Diversity*, 2(1), 1-13. <https://doi.org/10.33182/md.v2i1.2964>
- Gülerce, H. ve Demir, E. (2021). Zorunlu Göç Sürecinde Sosyal Ağlar; Şanlıurfa'daki Suriyeli Sığınmacılar. *Journal of Social Policy Conferences*, 85, 185-211. <https://doi.org/10.26650/jspc.2021.81.973727>
- Güzel, B. (2021). Yerel Halkın Türkiye'de Bulunan Suriyelilere Yönelik Tutumunun Araştırılması: Kahramanmaraş Örneği. *Journal of Social Policy Conferences*, 81, 151-183. <https://doi.org/10.26650/jspc.2021.81.899619>
- Hadimli, H., Bulut, İ., Yüksel, M., & Özdemir, H. M. (2022). Suriyeli Kadın Sığınmacıların Toplumsal Kabul ve Uyum Sürecinde Evliliklerin Etkisi (Siirt Şehri). *Dünya Kadın Çalışmaları Dergisi*, 7(1), 1-15. <https://doi.org/10.5281/zenodo.7443781>
- İnce, C. (2018a). *Göçmenliğin Mekânsal Sosyolojisi: Şanlıurfa Örneği* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- İnce, C. (2018b). *Uluslararası Göç Bağlamında Türkiye'deki Suriyeli Göçmenlerin Mekânsal Yoğunlaşması*. Pdf book: İksad Publications. Geliş tarihi gönderen <https://iksadyayinevi.com/wp-content/uploads/2020/03/Uluslararası-Goc-Baglamında-Turkiyedeki-Suriyeli-Gocmenlerin-Mekansal-Yogunlasması.pdf>
- İşçi, D. ve Uludağ, E. (2019). Sosyal Medyada Suriyeliler Algısı: Youtube Sokak Röportajları Üzerine Bir İnceleme. *Ulisa: Uluslararası Çalışmalar Dergisi*, 3(1), 1-24.
- Karademir, D. ve Doğan, M. (2019). Suriyeli Mültecilerin Mekânsal Analizi: Şanlıurfa Örneği. *Coğrafya Dergisi*, 39, 111-124.

- Karasu, M. A. (2016). Şanlıurfa'da Yaşayan Suriyeli Sığınmacıların Kentle Uyum Sorunu. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 21(3), 995-1014.
- Karasu, M. A. (2018). Suç Korkusu, Göç ve Suriyeli Sığınmacılar: Şanlıurfa Örneği. *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi*, 1(3), 332-347.
- Karasu, M. A., & Aksungur, A. B. (2022). Göçmenlerin Konut Sorunu: Suriyeli Göçmenler Özelinde Bir Değerlendirme. *İdealkent*, 13(37), 2027-2050. <https://doi.org/10.31198/idealkent.1108543>
- Kardeş, S., Banko, Ç. ve Akman, B. (2017). Sosyal Medyada Suriye'li Sığınmacılara Yönelik Algı: Bir Sözlük Değerlendirmesi. *Göç Dergisi*, 4(2), 185-200.
- Kaya, İ. ve Yılmaz Eren, E. (2015). *Türkiye'deki Suriyelilerin Hukuki Durumu: Arada Kalanların Hakları ve Yükümlülükleri* (Sy 55). İstanbul: SETA Yayınları.
- Kaya, M. (2022). İnanç Temelli Suriyeli Mülteci Topluluklar'da Geri Dönüş Eğilimleri. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(Özel Sayı), 74-89. <https://doi.org/10.46928/iticusbe.1096087>
- Kaya, M. (2018). İki Hukuk Arasında Arafta: Suriyeli Kadın Mültecilerin İnfomal Evlilikleri ve Boşan(Ama)ma Krizi. *Journal of Social And Humanities Sciences Research (JSHSR)*, 5(31), 4709-4721.
- Kaya, M. (2017a). *Türkiye'deki Suriyeliler: İç içe geçişler ve karşılaşmalar* (1. bs). İstanbul: Hiperlink.
- Kaya, M. (2017b). "Vakâ Takdimi: "Göçün Dini Yansımaları: Suriye ve Türkiye Bağlamında Din ve Dindarlık". *İlahiyat Akademi*, 4, 199-206.
- Kaya, M. (2015). Komşuda Misafirlik: Suriyeli Sığınmacılarca Kurulmuş Mülteci Derneklerinin Perspektifinden Türkiye'de Yaşamak. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 39, 263-279. <http://dx.doi.org/10.9761/JASSS3050>
- Kaya, Ö. (2019). *Suriyeli Mültecilerin Emek Piyasasına Etkisi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul: İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Koçak Kurt, Ş. (2020). *Sosyal Medya ve Duyguların Sosyalliği: Suriyeliler Özelinde Facebook Üzerine Bir İnceleme*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Kolukırcık, S. ve Duru, G. (2020). Türkiye'deki Suriyeli Nüfusun Sosyal ve Mekansal Görünümü: Adana Suriyeliler Caddesi Örneği. *Akdeniz İnsani Bilimler Dergisi*, 10, 319-337. <https://doi.org/10.13114/MJH.2020.534>
- Korkmaz, M. (2018). Geçici Koruma Kapsamındaki Suriyelilerin Türkiye İşgücü Piyasasına Etkileri ve Değerlendirmeler. *Sosyal Güvençe*, 13, 57-83. <https://doi.org/10.21441/sguz.2018.64>
- L'Heuillet, H. (2019). *Komşuluk: İnsanların Birlikte Varoluşu Üzerine Düşünceler* (1. bs; A. Beyaz, Çev.). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Lortoğlu, C. (2017). Suriyeli Mültecilerin "Misafir" Olma Haline Misafirperverlik Hukuku ve Etiği Açısından Bakış. *İnsan & İnsan*, 4(11), 54-80.
- Neuman, W. L. (2013). *Toplumsal Araştırma Yöntemleri: Nitel ve Nicel Yaklaşımlar. Cilt 1.* (6. bs; S. Özge, Çev.). Ankara: Yayınodası.
- Özel, S. (2020). Türkiye'deki Suriyelilerin Hukuki Statüsü. *Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 17(2), 709-734.
- Öztürk, F. E. (2017). *Yeni Medyada Suriyelilere Yönelik Nefret Söylemi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Sönmez, M. E. ve Adıgüzel, F. (2017). Türkiye'de Suriyeli Sığınmacı Algısı: Gaziantep Şehri Örneği. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 16(3), 797-807. <https://doi.org/10.21547/jss.307333>
- Tayfur Akcan, A. (2018). Türkiye İşgücü Piyasasında Suriyeli Sığınmacıların Yeri ve Etkileri. *SGD-Sosyal Güvenlik Dergisi*, 8(2), 59-73. <https://doi.org/DOI:10.32331/sgd.492894>
- Topal, A. H. (2015). Geçici Koruma Yönetmeliği ve Türkiye'deki Suriyelilerin Hukuki Statüsü. *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2(1), 05-22.
- Toprak, M. (2018). *Sosyal Medyada Suriyeli Sığınmacılara Yönelik Nefret Söylemi: Twitter Örneği*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Malatya: İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Unutulmaz, K. O. (2022). Suriyelilerin Uyumunda Bugün ve Yarın: Toplumsal Algıların Dönüşümü ve Yönetimi. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(Özel Sayı), 1-23. <https://doi.org/10.46928/iticusbe.1100192>

- Yardımcı, Ş. (2018). *Çalışma Hayatı Uluslararası Düzensiz Göçle Karşılaştığında: Şanlıurfa Şehrindeki Suriyelilerin Durumu*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Eskişehir: Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yıldız, İ. ve Çakır Sümer, G. (2020). Türkiye'deki Suriyeli Sığınmacıların Komşuluk İlişkileri: Gaziantep Kenti Örneği. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 30(1), 241-252. <https://doi.org/10.18069/firatsbed.593614>
- Yılmaz, D. ve Günay, M. A. (2022). Türk Toplumunda Suriyeli Sığınmacı Algısı. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(1), 117-139.
- Yılmaz, L. Y. (2017). *Yerel Halkın Türkiye'deki Suriyelilere Bakışı: Kilis, Gaziantep, Şanlıurfa, Hatay ve Adana Örnekleri*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Ankara: Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yücebaş, M. (2015). Gaziantep Yerel Basınında Suriyeli İmgesi: Yeni Taşranın Yeni Suskunları: Suriyeliler. *Birikim Dergisi*, 311, 38-47.

Summary

In the modern age, people now have to *live together* with each other, because all conditions make it necessary to "live together" in one way or another. Being a social being, human beings cannot exist alone; they live in a network of social relations with other subjects. But does this obligatory neighbourliness always create or ensure *contact* or *interaction*? In particular, do neighbourhoods that emerge as a result of human movements triggered by dynamics such as forced migration always trigger social *contact* or *interaction*? As it is known, the Syrian civil war, which started in 2011, forced millions of people to leave their countries and Turkey hosted a large influx of refugees in this process. This mass migration wave has affected not only geographical borders but also communities, cultures and neighbourhood relations. This is because migration is not only a geographical change but can also be an important source of cultural interactions, solidarity and sometimes tensions. Therefore, using the concepts of *contact* and *non-contact*, this study will explore these complex relationships in depth and attempt to reveal the dynamics of daily interactions between these communities through neighbourhood relations.

Undoubtedly, one of the most important indicators of social interaction and interpenetration in a certain place is neighbourhood relations. This research tries to reveal whether there is an interaction between the *migrants* and *the host community* through neighbourhood relations through the example of Şanlıurfa. Şanlıurfa is one of the cities in Turkey where the highest number of Syrians live. In this context, cities and provinces like Şanlıurfa, where Syrians live in large numbers, serve as a living laboratory for understanding and resolving these complex interactions. According to the data of the Migration Administration, Şanlıurfa is the third province with the highest number of Syrians after Istanbul and Gaziantep. For this reason, Şanlıurfa has the characteristic of being a city where Syrians and host community can be intertwined and quantitatively (numerically).

Together with the data received from the organisations and the literature review, this study is essentially based on a field research. Within the scope of this study, survey technique was used to collect data in the field. Within the scope of the field research, a semi-structured questionnaire form was applied through random sampling and face-to-face interviews to a total of 720 voluntary participants aged 18 and over, 360 of whom were from Şanlıurfa and 360 of whom were Syrian, in a total of 45 neighbourhoods, 20 in Haliliye district and 25 in Eyyübiye district. Semi-structured questionnaire forms were collected in September 2020 through the KoBoCollect application downloaded to tablets and phones of the Kobotoolbox programme, which has an online data collection feature. The data obtained within the scope

of the research were first subjected to descriptive, then reciprocal and cross-analysis and a conclusion was tried to be reached.

Based on the findings obtained within the scope of the research, the following conclusions were reached: 96.1% of the Syrian participants had neighbours Şanlıurfans, 62% of the participants Şanlıurfans had Syrian neighbours, 82% of the participants Şanlıurfans who had Syrian neighbours did not have any problems with their Syrian neighbours, and 90.3% of the Syrian participants who had neighbours Şanlıurfans did not have any problems with their neighbours Şanlıurfans. Only 18% of the participants Şanlıurfans had any problems with their Syrian neighbours and only 9.7% of the Syrian participants had any problems with their neighbours from Şanlıurfa. It was strikingly revealed that 28% of the participants from Şanlıurfa who had Syrian neighbours had “no relations” with their Syrian neighbours. It was revealed that 66.9% of the Syrian respondents had “good or very good” relations with their neighbours and only 3% had “bad or very bad” relations with their neighbours from Şanlıurfa; on the other hand, 27% of the respondents from Şanlıurfa had “good or very good” relations with their Syrian neighbours and 14% had “bad or very bad” relations with their neighbours from Şanlıurfa. It is understood that almost one third of both participant groups (31% of Şanlıurfans participants and 30.8% of Syrian participants) have “normal” relations with their neighbours from the other group. It was observed that 68% of the participants from Şanlıurfa stated that they provided material or moral assistance to their Syrian neighbours, whereas, on the contrary, 68% of the Syrian participants stated that the participants from Şanlıurfa did not provide any assistance to them.

In order to understand whether both participant groups have contact with each other on neighbourly relations, the participants were asked about various *points of contact* such as visiting each other as guests, taking food to and from each other, going to the park, shopping or sightseeing together, attending events such as weddings and engagements, visiting each other for condolences, celebrating holidays or visiting each other on holidays. When all the data obtained on the neighbourly relations of both participant groups with each other are brought together and the general picture is examined, it is revealed that the neighbourly relations between both communities are *weak* and there is a serious *lack of contact*. When the neighbourly relations of both groups with each other are compared in general, it is revealed that Syrian participants have “partially better” relations with their Şanlıurfa neighbours compared to Şanlıurfans participants. It is understood that Şanlıurfans participants respondents are more “distant” with their Syrian neighbours, whereas Syrian respondents want to have more contact with their Şanlıurfans participants neighbours. Therefore, the findings of this research show that although there is an intense intertwining between host community and Syrians after the forced migration, this *contact* is only in the form of a *quantitative contact*. In other words, only the concentration of subjects and their bodies in the same space, but the concentration is not reflected in social relations and in this sense, there is not a *social contact* but a *lack of contact*.